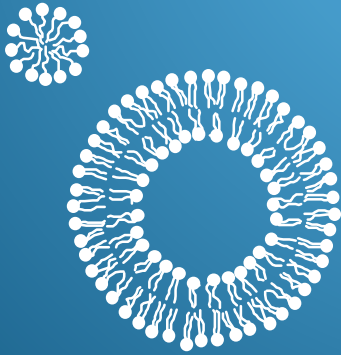

Sümfaktan bazlı taşıyıcı sistemler

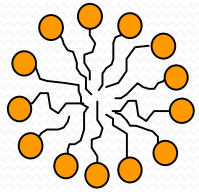
Dr. Öğr. Üyesi Cansu Ekin GÜMÜŞ

Ankara Üniversitesi

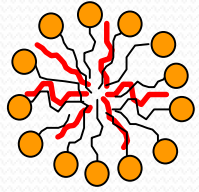
Gıda Mühendisliği Ana Bilim Dalı

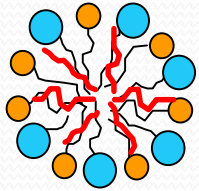
Sümfaktan bazlı taşıyıcı sistemler: Örnekler

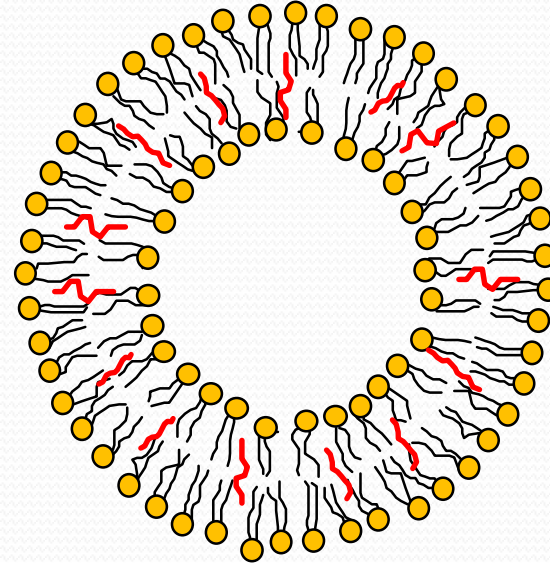
Misel

Şişmiş misel

Mikroemülsiyon
(iki farklı sümfaktan)

Lipozom

(daha çok ilaç endüstrisinde kullanılır)

Yarıkararlı sistemler

- Biraz enerji girişı gerekir

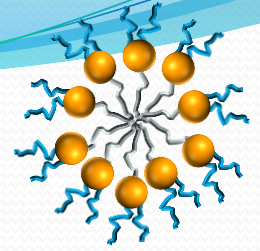

lipofilik
ajan

Sümfaktan

Ko-sümfaktan

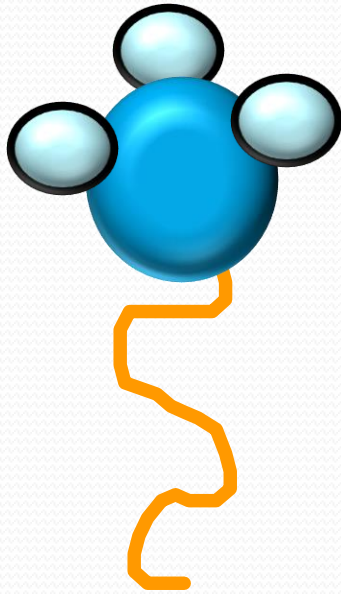
Termodinamik olarak kararlı sistemler

- Kendiliğinden (spontane) oluşur

Küçük moleküllü sürfaktanlar: Yapı

Baş grup (X)

Kuyruk-Grup (R)

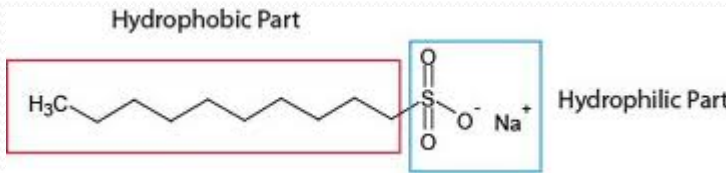
X

- Anyonik (-)
- Katyonik (+)
- Noniyonik

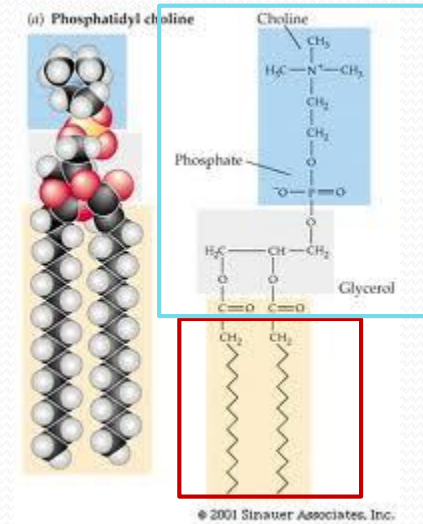
R

- Tek ya da çift
- Doymuş veya doymamış
- Doğrusal veya Dallanmış
- Alifatik veya Aromatik

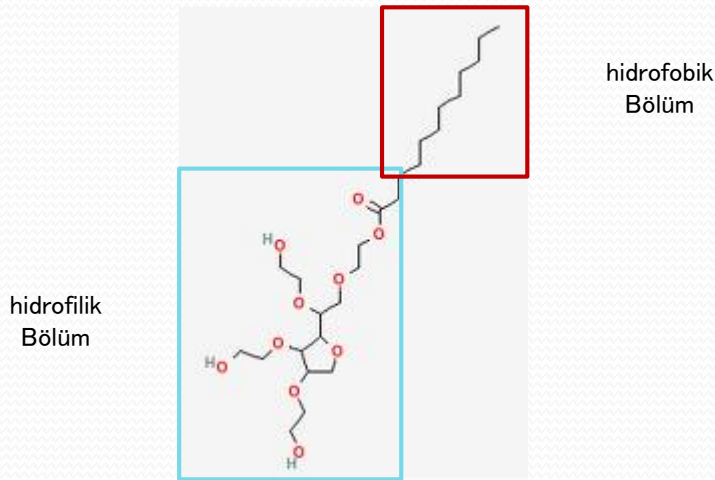
Küçük moleküllü sürfaktanlar : Örnekler

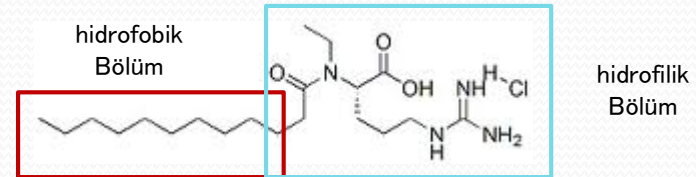
SDS (Anyonik Sürfaktan)

PC (Zwiterionik Sürfaktan) amfoterik

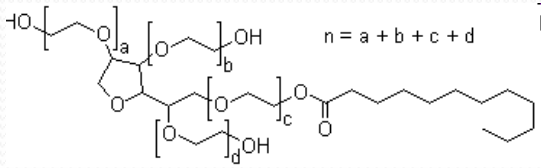

Tween 20 (İyonik Olmayan Sürfaktan)

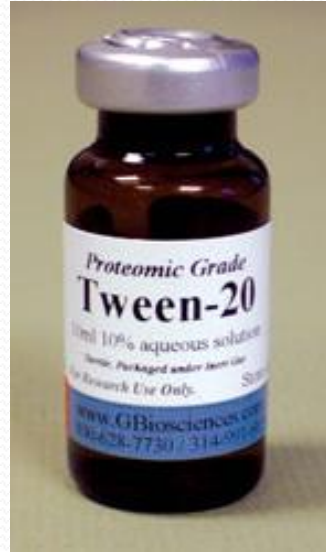

Lauric Arginate (Katyonik Sürfaktan)

Ticari Sürfaktanlar

Tween 20 Yapısı

Ticari sürfaktanlar aslında birçok farklı molekülün bir karışımıdır

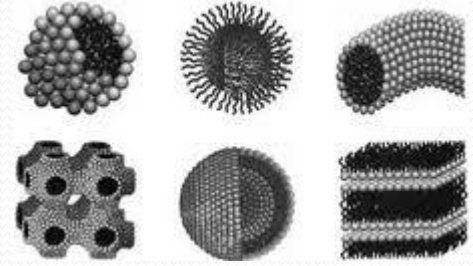
Fiziksel hal: Yüzey aktif maddeler erime sıcaklığına bağlı olarak sıvı veya katı olarak satılabilir.

Çözeltide Moleküler Organizasyon (birleşme kolloid oluşumu)

Misel

Ters
misel

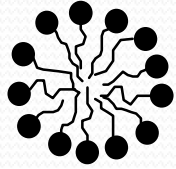
Solucanımsı
Misel

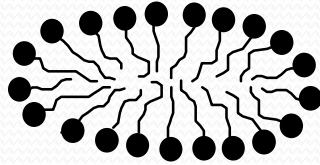
Bicontinuous

Kesecik

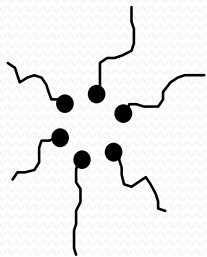
Çift tabakalı

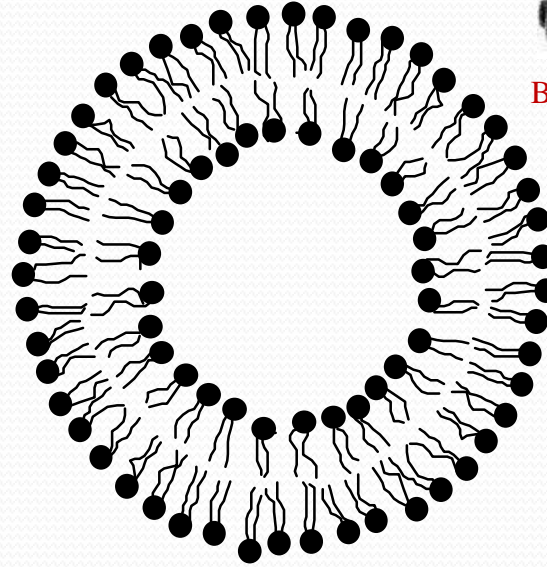
Misel

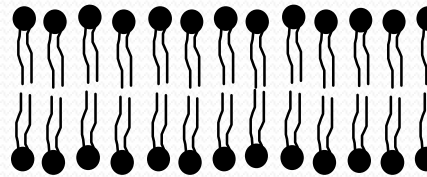
**Küresel olmayan
misel**

Ters misel

Kesecik (vezikül)

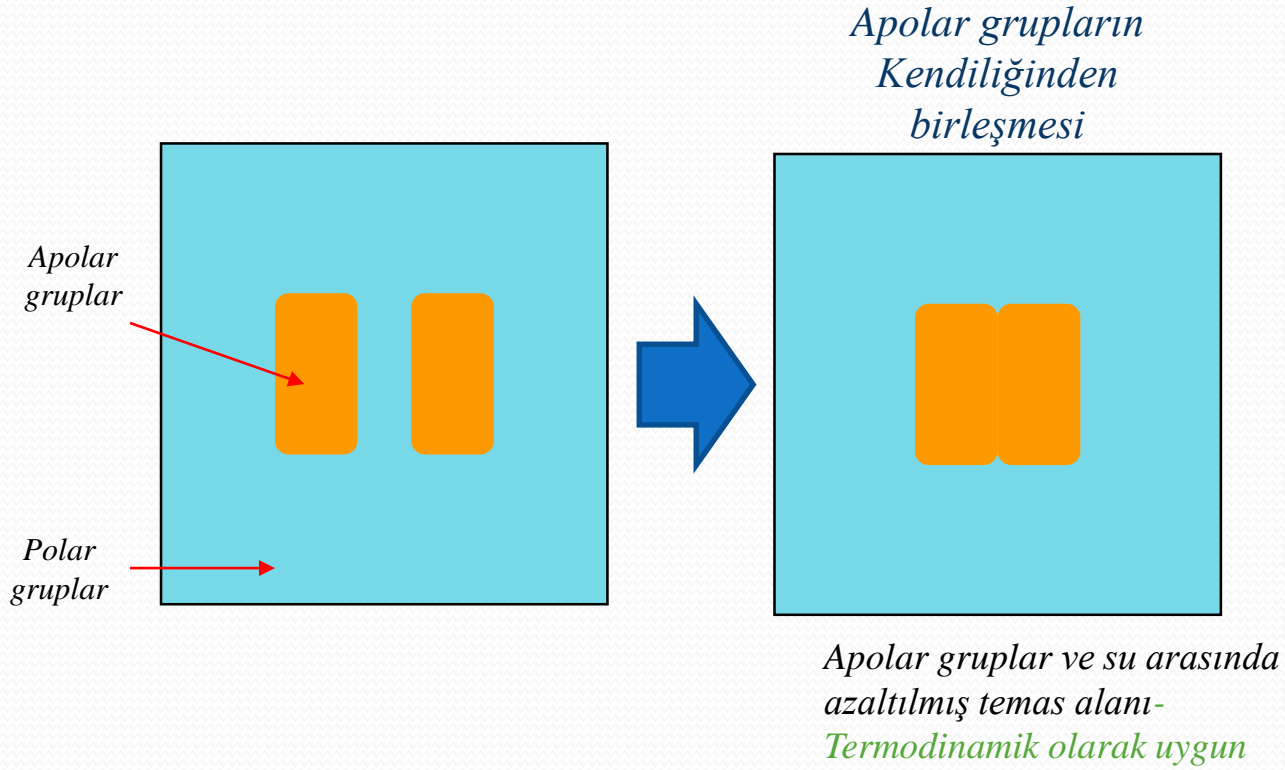
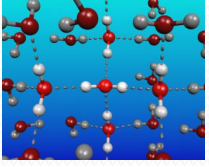
Çift tabakalı

Oluşan yapıyı 2 şey belirler:

- Sümfaktan tipi (Moleküler geometri ve hidrofobiklik) ve
- Sümfaktan konsantrasyonu

hidrofobik Etki - birleşme için itici güç

Hidroforbik Etki:

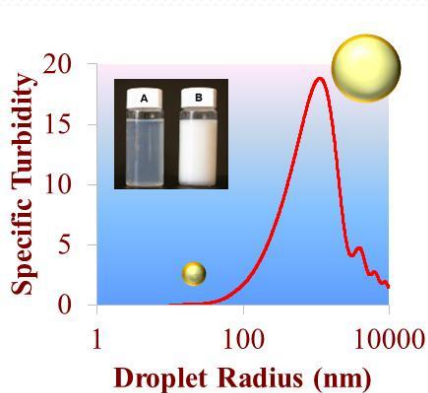

Sümfaktan bazlı taşıyıcı sistemler : Örnekler

droplet size and the appearance of emulsions

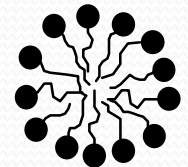
2 - 20 μm		Macro emulsion <i>Milky White</i>	} miniemulsions
0.1 - 0.3 μm		P.I.T. emulsion <i>Bluish White</i>	
< 0.1 μm		Micro emulsion <i>Translucent</i>	
0.01 μm		Micellar emulsion <i>Transparent</i>	
0.001 μm		Molecular emulsion <i>Transparent</i>	

Sümfaktanlar: Özelliklere Genel Bakış

- **Çözünürlük özellikleri**
  - Yağda ve / veya suda çözünürlük
- **Kritik Misel Konsantrasyonu (CMC)**
  - Misellerin ilk oluştuğu sümfaktan konsantrasyonu
- **Bulanma noktası (T_{CP})**
  - Çözeltinin bulanıklaştığı sıcaklık
- **Kraft noktası (T_{KP})**
  - Misellerin oluşmadığı sıcaklık
- **Çözünme yeteneđi**
  - Polar olmayan molekülleri misel yapısına dahil edebilme yeteneği

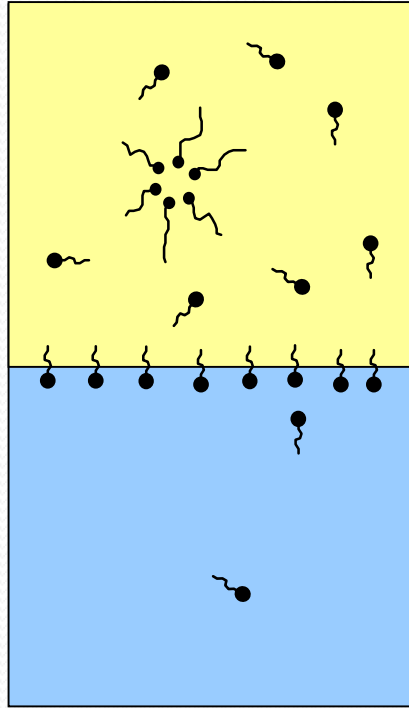

Sümfaktanlar : Bađıl çözünlük

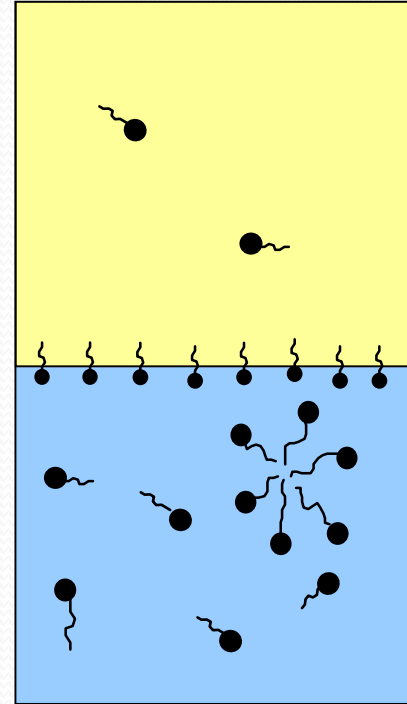
Tanım

- Sümfaktanlar, moleküler özelliklerine bağılı olarak yağ ve / veya su fazlarına ayrılabilir.

Lipofilik sümfaktan–
yağ fazında bulunma
eğilimindedir

Hidrofilik sümfaktan–
su fazında bulunma
eğilimindedir

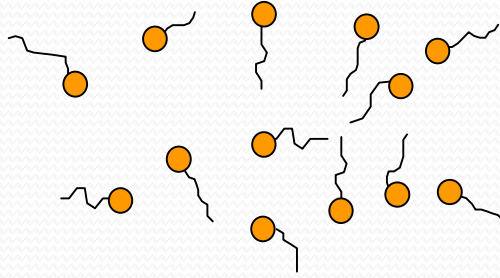

Bağıl çözünlüğü etkileyen ana faktör **hidrofobik etki**, yani yağ ve su fazları arasındaki elverişsiz teması azaltma eğilimidir.

Sümfaktanlar : Kritik Misel Konsantrasyonu

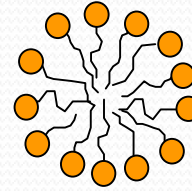
Tanım

- Kritik Micelle Konsantrasyonu (CMC), sümfaktanın çözeltide ilk defa miseller oluşturduğu konsantrasyondur.

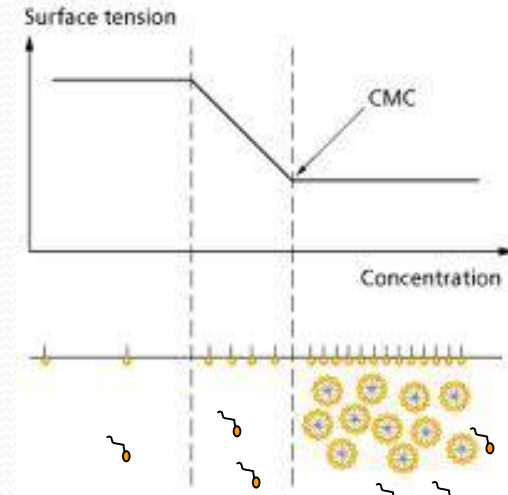
Monomerler

Düşük konsantrasyonlarda baskın

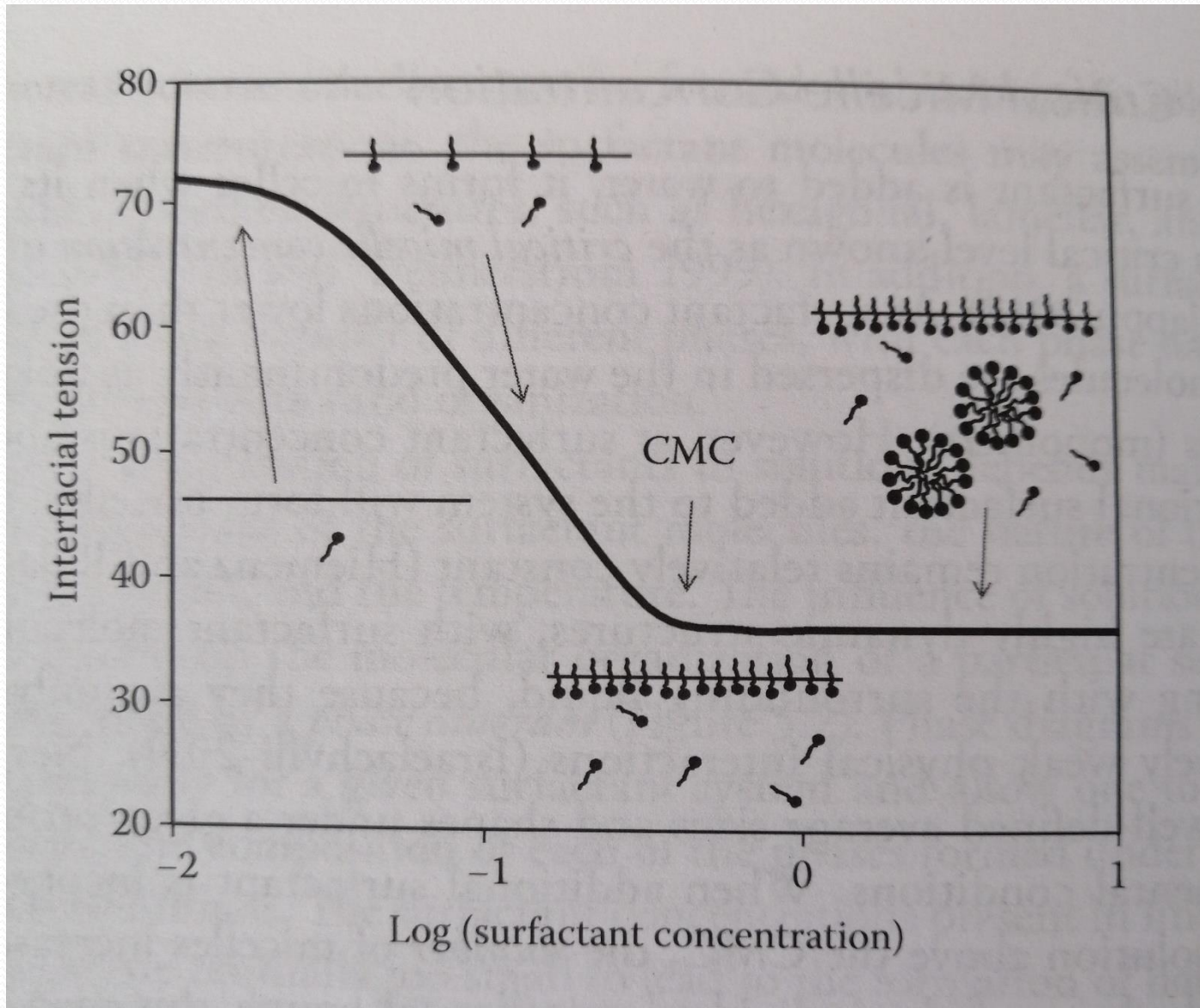
Miseller

Yüksek konsantrasyonlarda baskın

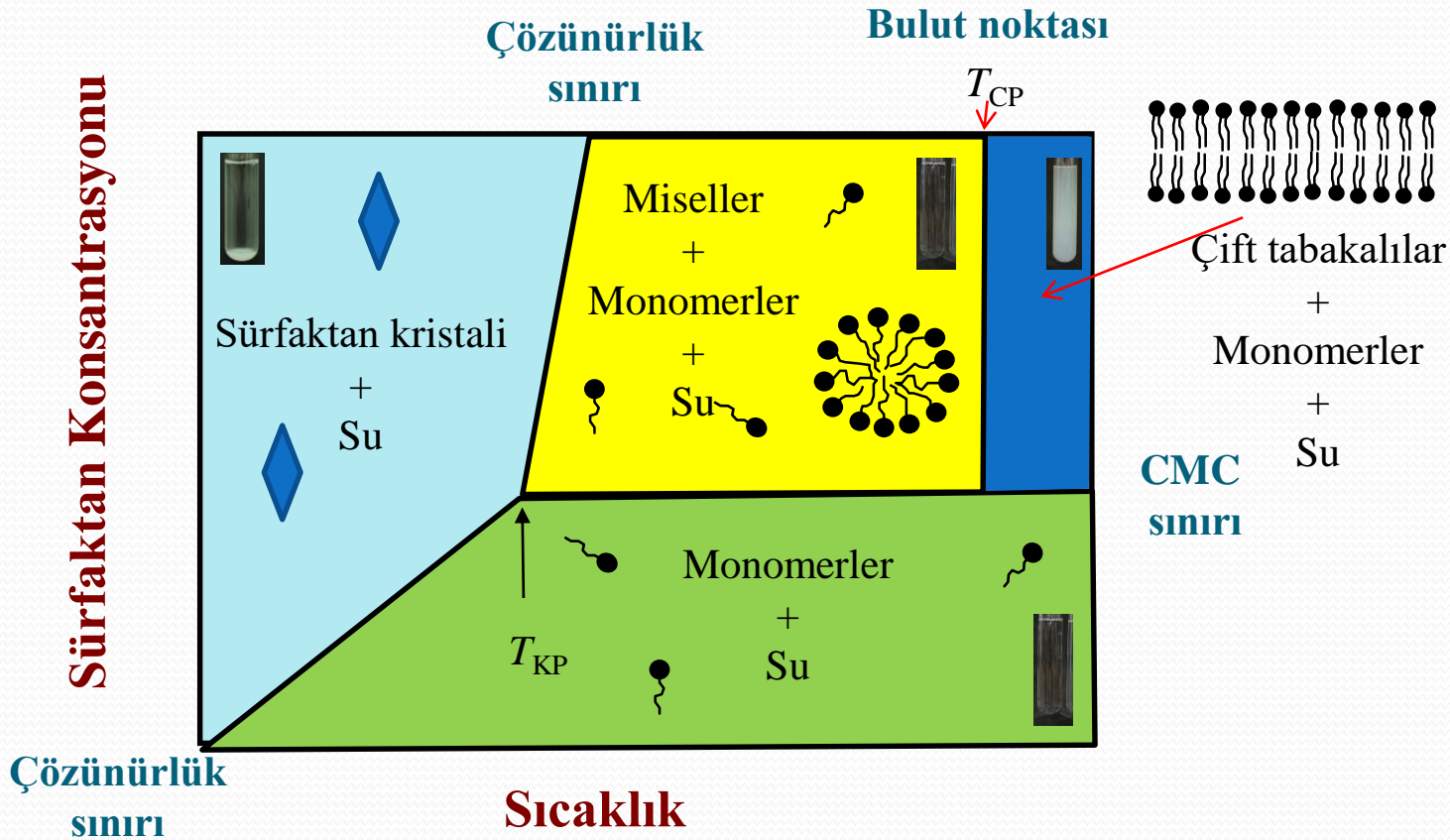

Misel oluşumu için ana itici güç **hidrofobik etki**, yani yağ ve su fazları arasındaki olumsuz teması azaltma eğilimidir.

CMC

Sümfaktanlar : Faz Diyagramları

T_{KP} = Kraft Noktası – Misellerin oluşmadığı sıcaklık

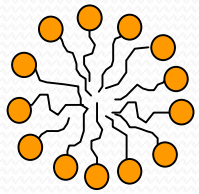
T_{CP} = Bulut noktası- Sümfaktan çözeltisinin bulanıklaştığı sıcaklık

CMC = Çözeltide ilk misellerin oluştuğu konsantrasyon

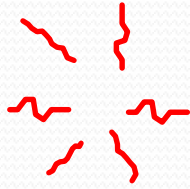
Sümfaktanlar : Çözündürme

• Tanım

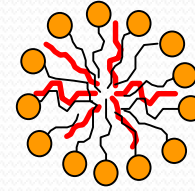
- Çözünme, polar olmayan moleküllerin misel yapıları içine dahil edildiği işlemdir
- Bu, suda dağılmalarını sağlar

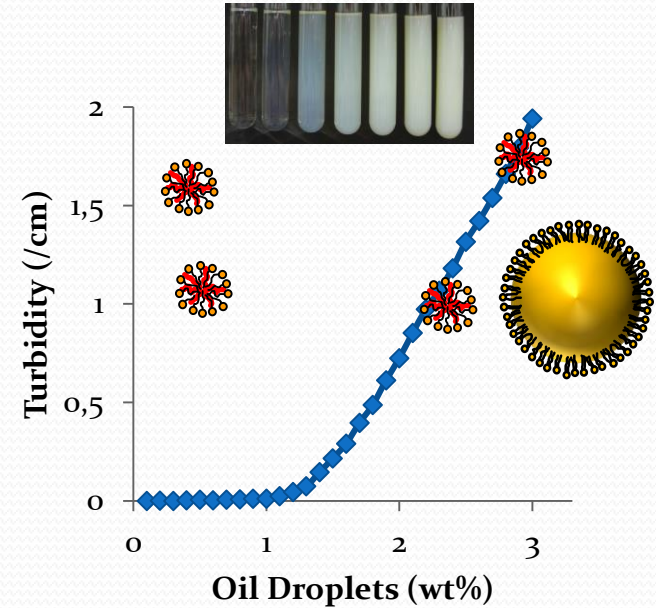
Miseller

Lipofilik
Aktif maddeler

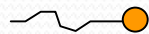
Şişmiş misel

- **İtici güç:** Çözündürme için ana itici güç, **hidrofobik etki**, yani yağ ve su fazları arasındaki elverişsiz teması azaltma eğilimidir.

Suda Çözünür

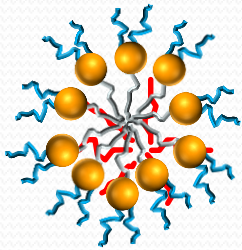

Yağda çözünür

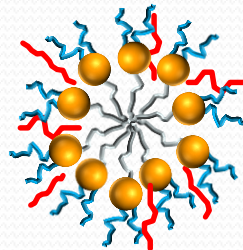
Limon yağının noniyonik yüzey aktif cismi miselleri ile çözündürülmesi

Sümfaktanlar : Çözünme konumu

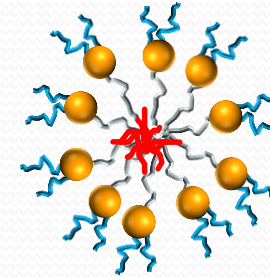
- Apolar moleküllerin bir misel yapısı içindeki fiziksel konumu, özelliklerini ve stabilitesini etkileyebilir

Apolar
kuyruklar arası

Polar başlar
arası

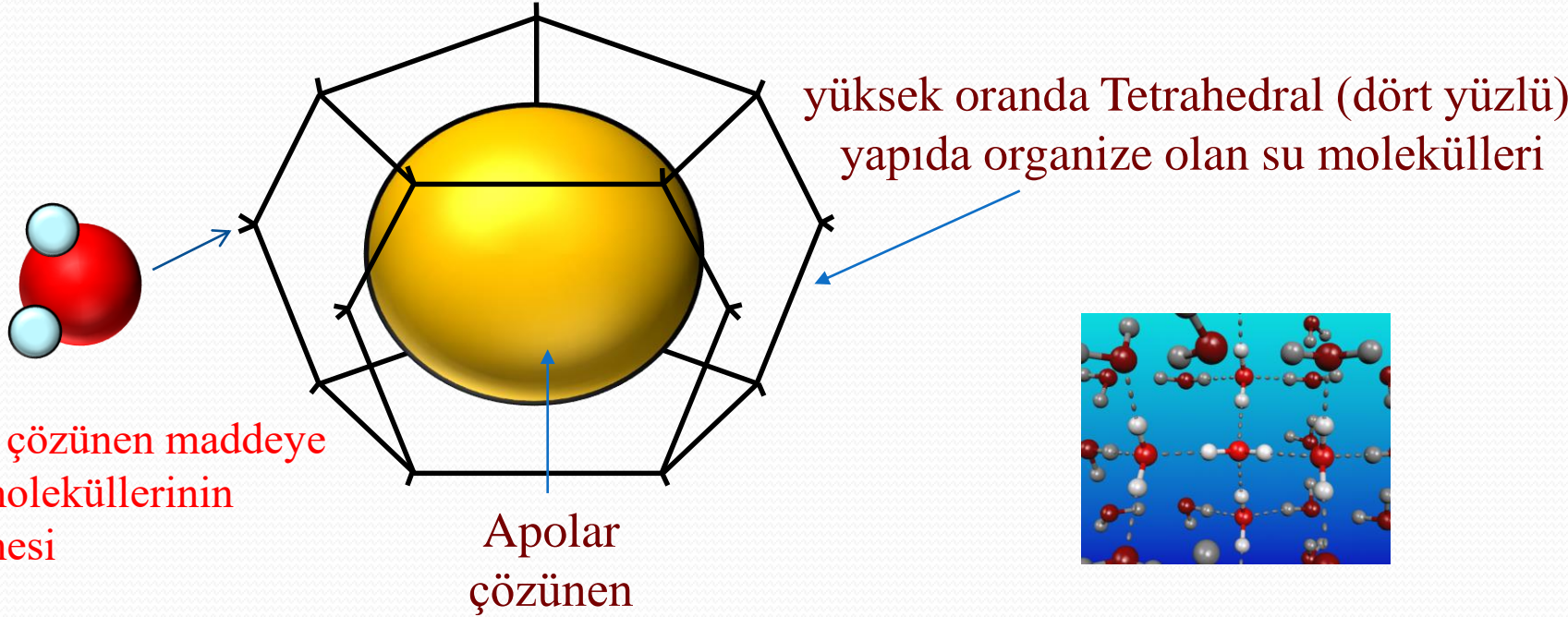

Merkez

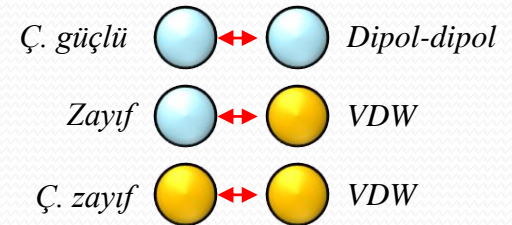
- Fiziksel konum, lipofilik molekülün polaritesine ve elektriksel yüküne bağlıdır
- Fiziksel konum, kapsüllenmiş bir bileşenin kimyasal stabilitesini etkileyebilir, örneğin bir sulu faz bileşeni ile reaksiyona girmesi durumunda .

Suda Çözünme : Polar Olmayan Çözünen - Hidrofobik Etki

- Polar olmayan çözünenlerin çoğunun suda çözünürlüğü kötüdür
- **Köken** - su molekülleri birbirleriyle güçlü hidrojen bağları oluşturur, ancak polar olmayan çözünenler ile sadece zayıf Van Der Waals bağları oluşturur.

Sümfaktan Sınıflandırma Şemaları

- **Bancroft Kuralı**

- Sümfaktanın en fazla çözünür olduğu faz emülsiyon sürekli fazını oluşturur

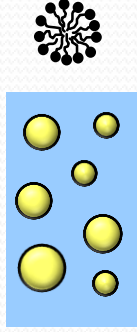
- **HLB Konsepti**

- Sümfaktan davranışı hidrofil-lipofil dengesine göre sınıflandırılabilir

- **Moleküler geometri**

- Sümfaktan davranışı moleküler geometrilerine göre sınıflandırılabilir

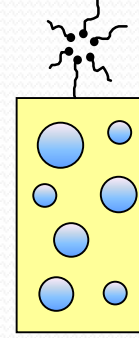
Bancroft Kuralı

O/W

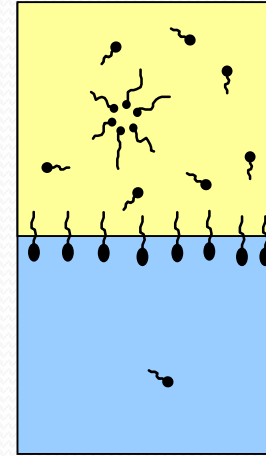
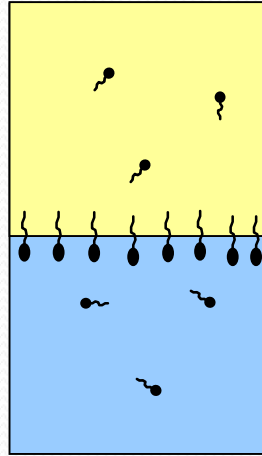
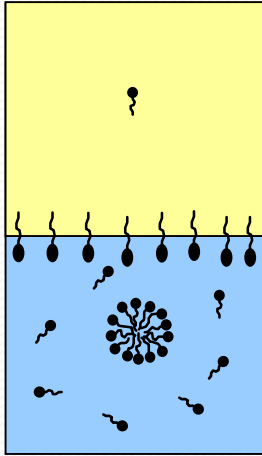
Bicontinuous

W/O

Oil

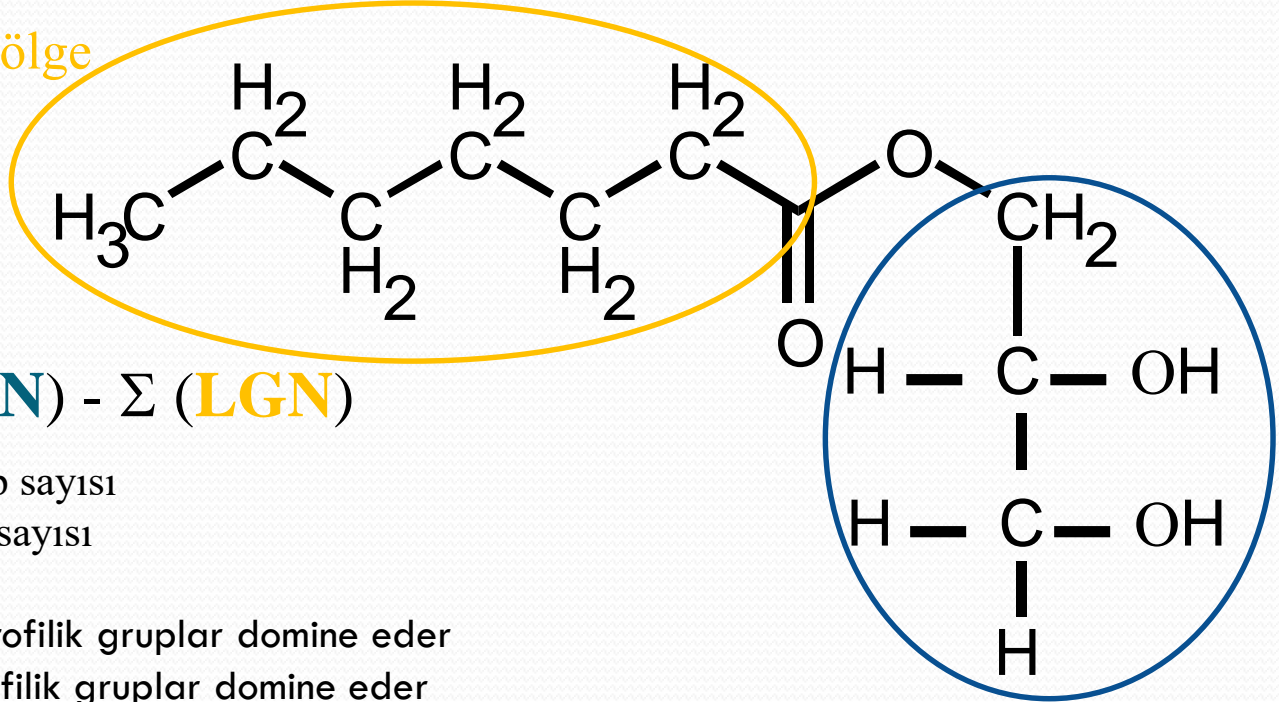
Water

Tanım: Sürfaktanın en fazla çözünür olduğu faz emülsiyon sürekli fazını oluşturur. Genellikle “**dağılabilir**”, misel oluşumundan dolayı “**çözünür**” den daha uygundur.

Hidrofil-Lipofil Dengesi (HLB)

Lipofilik bölge

Hidrofilik bölge

$$HLB = 7 + \Sigma (\text{HGN}) - \Sigma (\text{LGN})$$

HGN = Hidrofilik grup sayısı

LGN = Lipofilik grup sayısı

$\Sigma \text{HGN} > \Sigma \text{LGN}$; $HLB > 7$, hidrofilik gruplar domine eder

$\Sigma \text{HGN} < \Sigma \text{LGN}$; $HLB < 7$, lipofilik gruplar domine eder

Tanım: Hidrofil-Lipofil Dengesi (HLB) konsepti, sürfaktanları moleküler yapılarına göre, yani **lipofilik** (apolar) ve **hidrofilik** (polar gruplar) dengesine göre sınıflandırır.

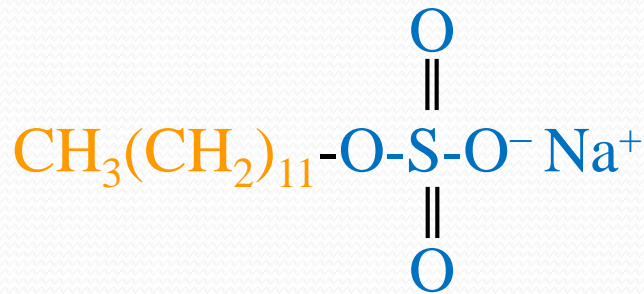
- HLB sayısı ne kadar yüksek olursa, sürfaktan molekülü o kadar polardır (hidrofilik).
- HLB sayısı ne kadar düşük olursa, sürfaktan molekülü o kadar apolardır (lipofilik).

Birçok çeşit yüzey aktif madde için grup numaraları verilmiştir.

HLB Sınıflandırma Şeması

hidrofobik grup	Grup numarası
-CH-	0.475
-CH ₂ -	0.475
-CH ₃	0.475

hidrofilik grup	Grup numarası
-SO ₄ ⁻ Na ⁺	38.7
-COO ⁻ H ⁺	21.2
Sorbitan halkası	6.8
-COOH	2.1

sodyum loril sülfat

$$\text{HLB} = 7 + \Sigma(\text{hidrofilik grup}) - \Sigma(\text{lipofilik grup})$$

Bazı Gıda Sürfaktanlarının HLB Sayıları

Sürfaktran Adı

HLB Sayısı

Sodium lauryl sulfate

40

Potassium Oleate

20

Tween 20

15

Decaglycerol monooleate

14

Ethoxylated monoglyceride

13

DATEM

8

Soy lecithin

8

Calcium stearoyl lactylate

5.1

Glycerol monooleate

3.4

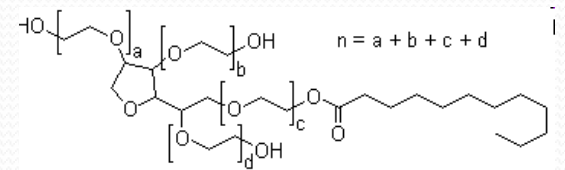
Sorbitan trioleate

1.8

Oleic acid

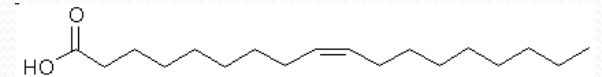
1.0

Hidrofilik

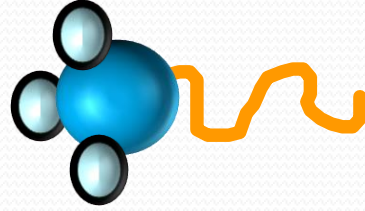
Tween 20

Lipofilik

Oleic acid

HLB Sınıflandırma Şeması: İşlevsellik İlişkisi

HLB Sayısı

Çözünürlük

Emülsiyon tipi

Çok düşük (<3)

Düşük (3-6)

Orta (6-8)

Yüksek (8-18)

Çok yüksek (>18)

Yağ

Yağ

Yağ & Su

Su

Su

Kararsız

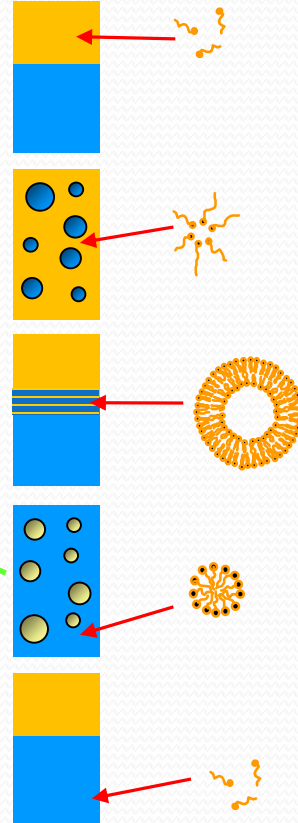
W/O

Kararsız

O/W

Kararsız

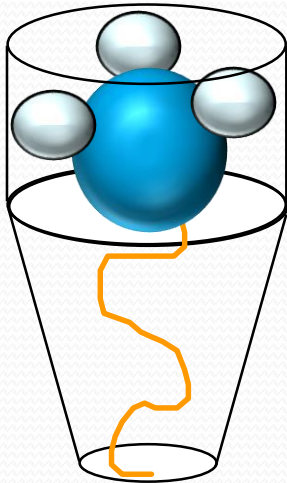
Oluşan kolloit

Moleküler Geometri

Paketleme parametresi

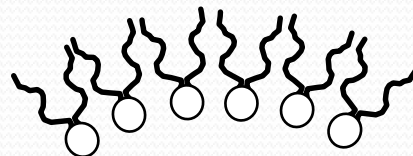
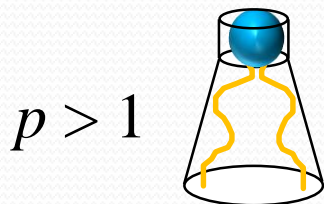
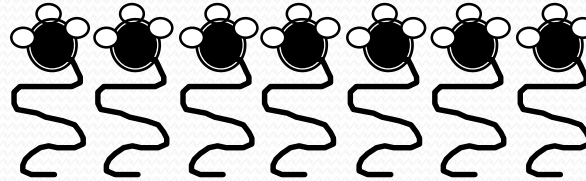
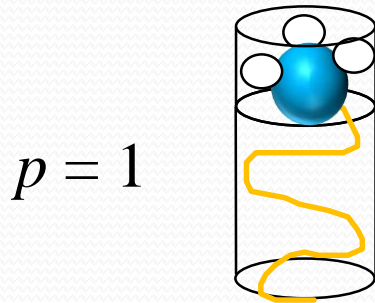
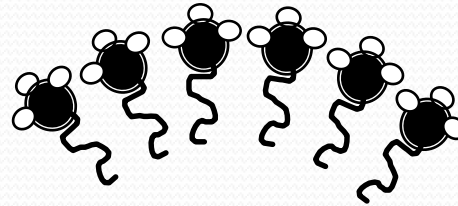
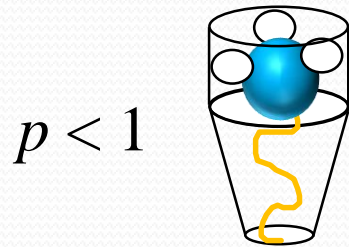

$$p = \frac{a_T}{a_H}$$

a_H = kafa grubu alanı

a_T = kuyruk grubu alanı

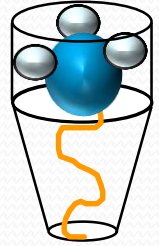
Moleküler Geometri ve Optimum Eğrilik

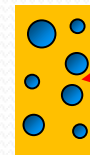
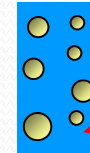
Paketleme parametresi:

$$p = a_T/a_H$$

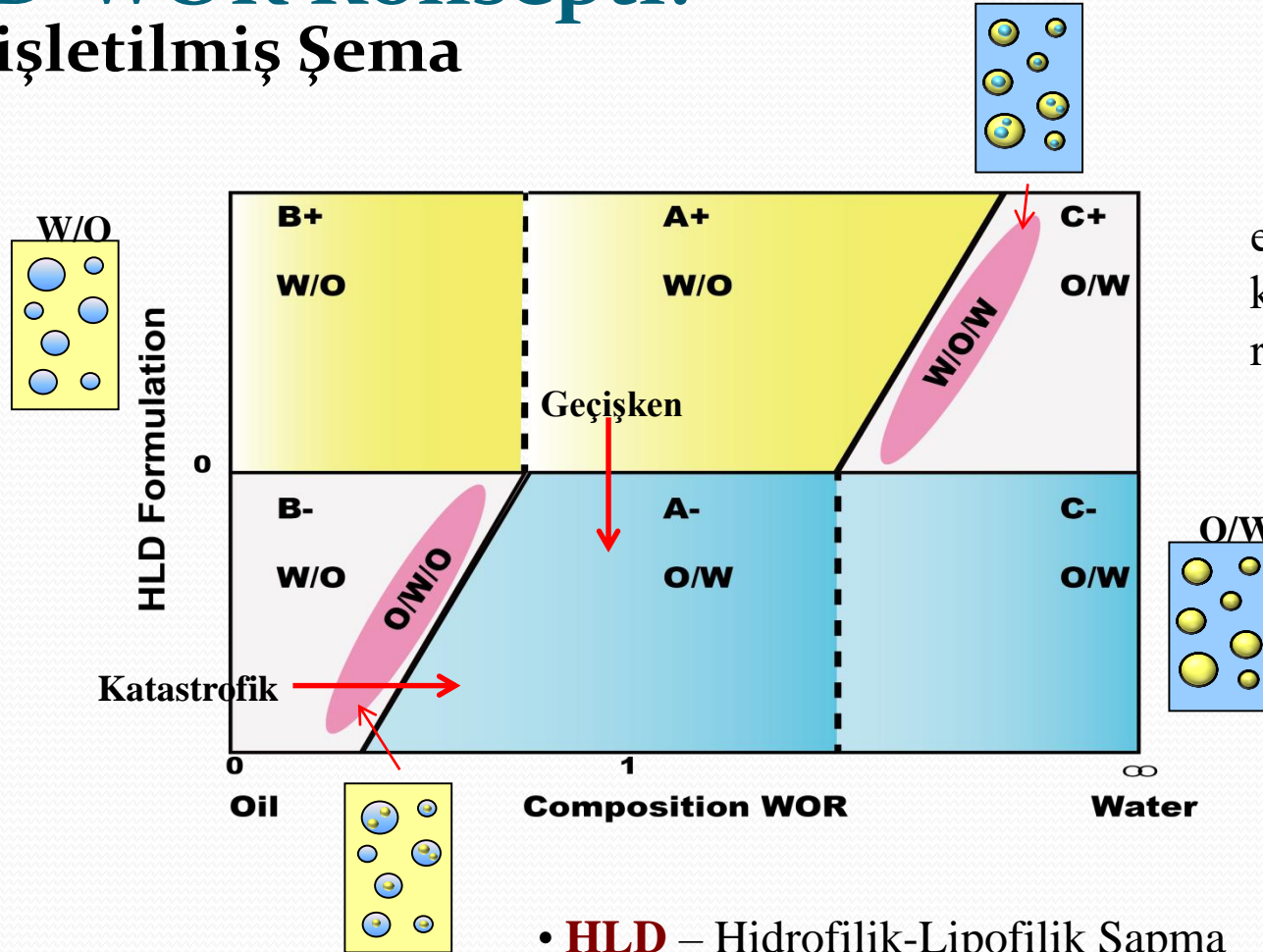
Moleküler Geometri Sınıflandırma Şeması : İşlevsellik İlişkisi

Paketleme parametresi	Çözünürlük	Oluşan kolloit	Emülsiyon tipi
$p < 1/3$	Su	Küresel misel	O/W
$1/3 < p < 1/2$	Su	Küresel olmayan misel	O/W
$p \approx 1$	İkisi de	lamel (Veziküller)	Hiçbiri
$p > 1$	Yağ	Ters misel	W/O

HLD-WOR Konsepti: Geniřletilmiř Őema

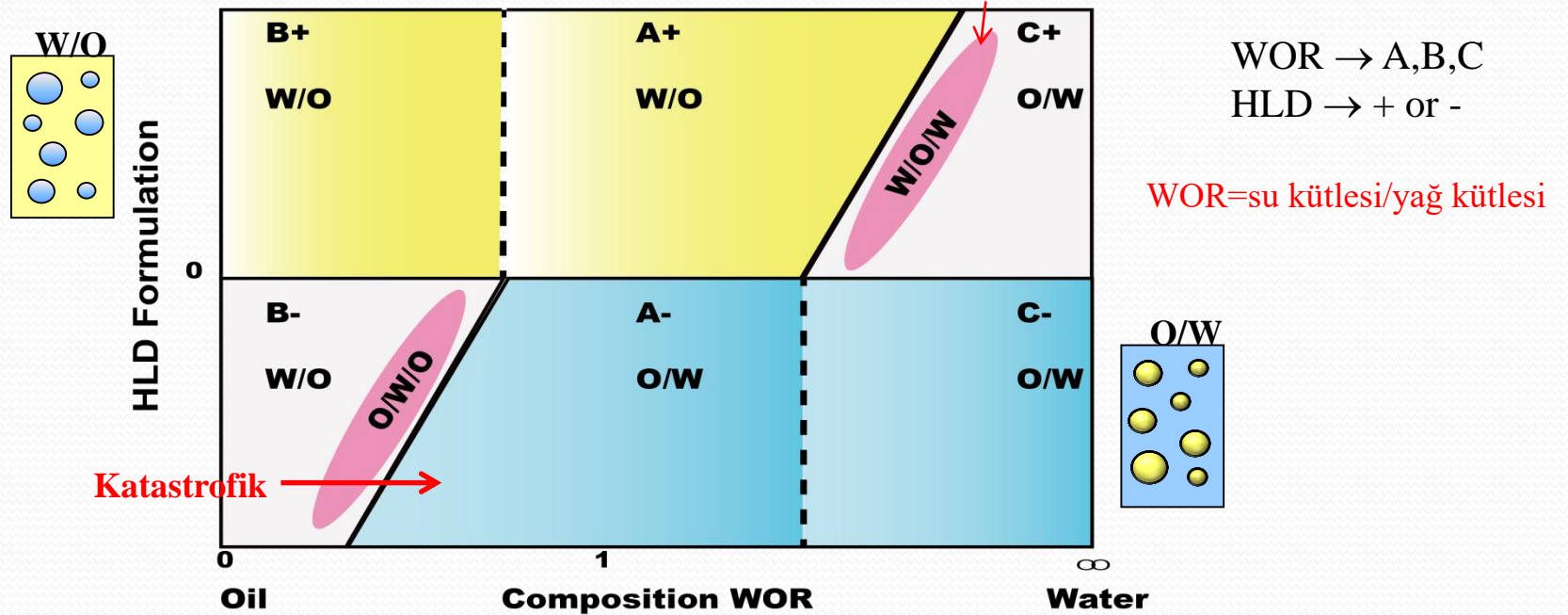

emülsiyonların kararlı olmadığı iki rejim (B- ve C+)

Prensip: Oluşan yapı sürfaktan, yağ ve su fazlarına bağlıdır

- **HLD** – Hidrofilik-Lipofilik Sapma
  - *Sürfaktanın su ve yağ fazları için nispi afinitesi (sürfaktan ve sisteme bağlı)*
- **WOR** – Su-Yağ Oranı
  - *Sistem kompozisyonuna bağlıdır*

HLD-WOR Konsepti : Emülsiyon Kararlılığı Rejimlerinin Belirlenmesi

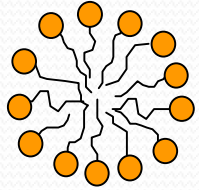

Stabilite: HLD & WOR, O/W veya W/O emülsiyonunu destekleyebilir

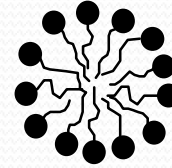
- Normal (her ikisi destekler)
- Anormal (biri destekler)

Bölge	Kompozisyon	Formülasyon	Oluşam emülsiyon
C+	WOR > 1 (O/W)	HLD > 0 (W/O)	Kararsız
C-	WOR > 1 (O/W)	HLD < 0 (O/W)	O/W
A+	WOR ≈ 1 (W/O or O/W)	HLD > 0 (W/O)	W/O
A-	WOR ≈ 1 (W/O or O/W)	HLD < 0 (O/W)	O/W
B+	WOR < 1 (W/O)	HLD > 0 (W/O)	W/O
B-	WOR < 1 (W/O)	HLD < 0 (O/W)	Kararsız

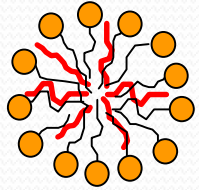
Tanımlarla ilgili sıkıntılar

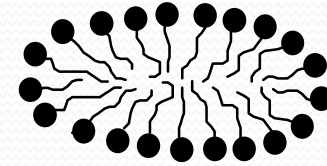
Misel

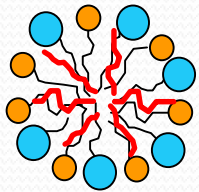
Misel

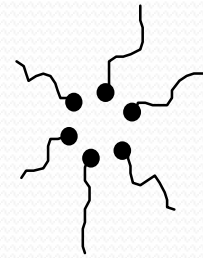
Şişmiş misel

**Küresel olmayan
misel**

Mikroemülsiyon
(iki farklı sürfaktan)

Ters misel

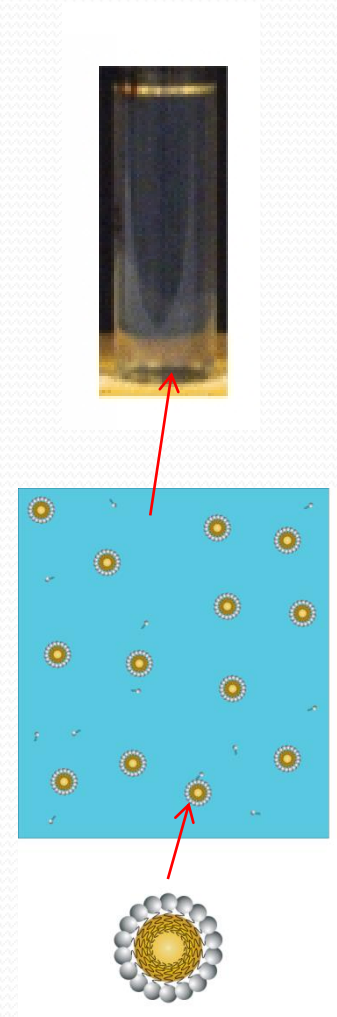

lipofilik
ajan

Sürfaktan Ko-sürfaktan

Mikroemülsiyonlar : Sürfaktan Bazlı Taşıyıcı Sistemler

• Özellikler

- Mikroemülsiyonlar yağ, su ve yüzey aktif cisimlerinden oluşan *termodinamik olarak kararlı* sistemlerdir
- Parçacıklar, lipofilik sürfaktan kuyruklarının ve yağ fazının iç kısımda (sudan uzak) ve hidrofilik kafa gruplarının dış kısımda (su ile temas halinde) yer alacak şekilde düzenlenir.
- Mikroemülsiyonlar küçük partikül boyutlarından dolayı şeffaf veya hafif bulutlu olma eğilimindedir.

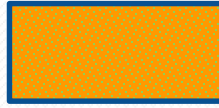
Mikroemülsiyonlar : Oluşum

• Mikroemülsiyonlar termodinamik olarak stabil sistemlerdir

- ME kendiliğinden basit karıştırma ile oluşmalı
- Bazen zamana ve / veya ısıya ihtiyaç duyar

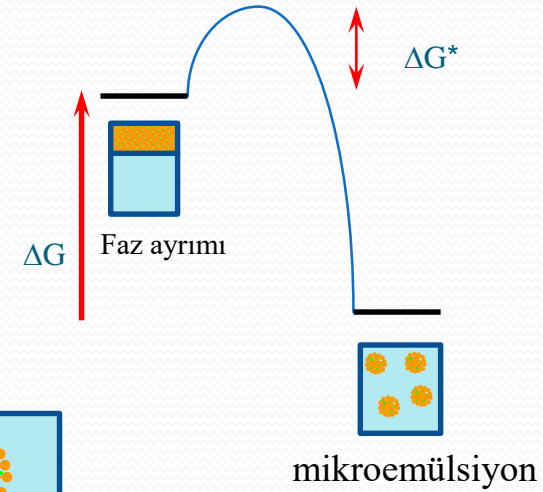
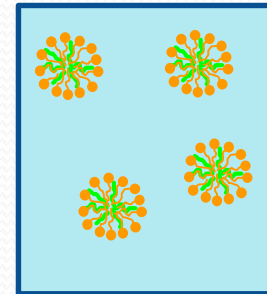
Yağda çözünen bileşenler :

- Taşıyıcı yağ
- surfaktanlar / ko-surfaktanlar
- Lipofilik aktif maddeler

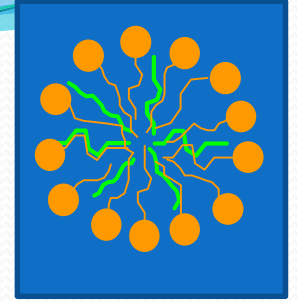

Suda çözünen bileşenler :

- Su
- surfaktanlar / ko-surfaktanlar
- Tampon

Mikroemülsiyonlar : Formülasyon

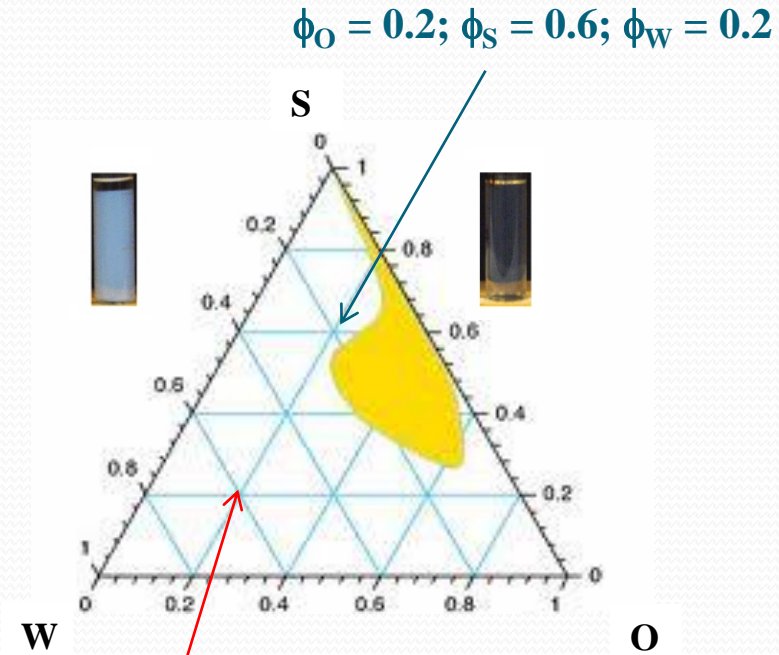
• Bireysel Faz Kompozisyonu

- Su fazı (W)
  - Su, tampon, tuzlar, şeker ....
- Yağ fazı (O)
  - Taşıyıcı yağ, lipofilik ajan, ...
- Sürfaktan fazı (S)
  - Sürfaktanlar, ko-sürfaktanlar....

• Faz Oranı

- Yağ (ϕ_O), su (ϕ_W) ve sürfaktan (ϕ_S) fazları kütle oranı
- $\phi_O + \phi_S + \phi_W = 1$

• Faz diyagramı

$$\phi_O = 0.2; \phi_S = 0.2; \phi_W = 0.6$$

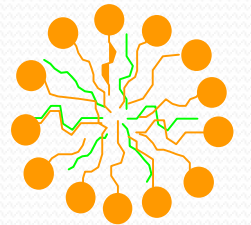
Mikroemülsiyonlar : Avantajlar & dezavantajlar

• Avantajlar

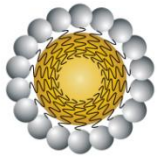
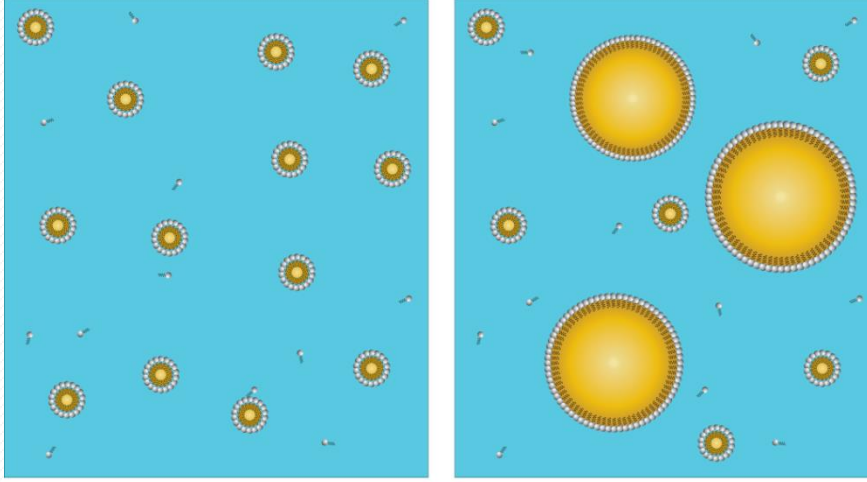
- Oluşumu kolay
- Termodinamik olarak kararlı (belirli şartlar altında)
- Şeffaf sistemler yapabilir

• Dezavantajlar

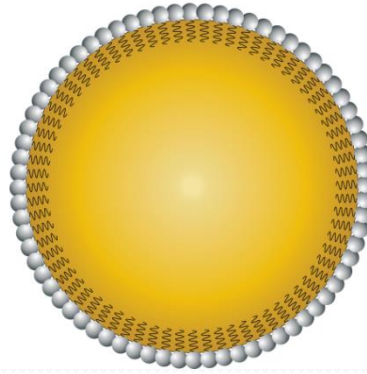
- Yüksek miktarda sürfaktan ihtiyacı (yasal, tat, maliyet sorunları)
- Yağda çözünen bileşenlerin çoğu için düşük yükleme kapasitesi, yani, her bir sürfaktan gramı için sadece az miktarda bir yağ çözünebilir

Nanoemülsiyonlar : Mikroemülsiyonlarla Karşılaştırılması

mikroemülsiyon
damlacık

nanoemülsiyon
damlacık

Yapı:

nanoemülsiyonlar ve mikroemülsiyonlar yapısal olarak çok benzer olabilir. Bunlar genellikle hidrofilik kafa gruplarının suya işaret ettiği ve hidrofobik kuyruk gruplarının iç kısımda yer aldığı yağ moleküllerinin içine hapsoldüğü yüzey aktif maddelerden yapılan sferoidlerdir.

Fizikokimyasal özellikler:

nanoemülsiyonlar ve mikroemülsiyonlar çok benzer fizikokimyasal özelliklere sahip olabilir :

- Optik şeffaflık
- Uzun vadeli fiziksel stabilite

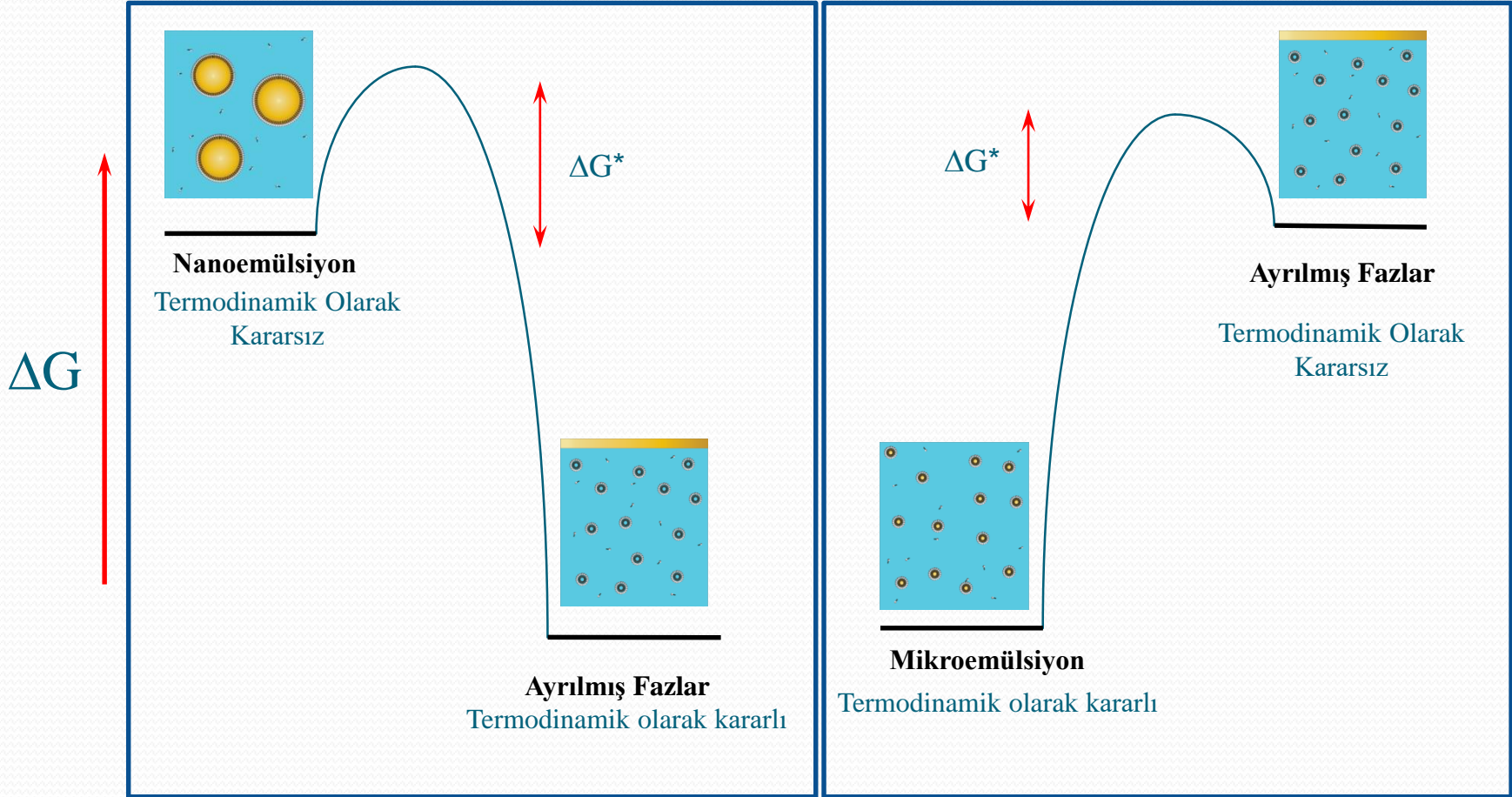
Oluşum:

nanoemülsiyonlar ve mikroemülsiyonlar, basit bir şekilde yağ, su ve yüzey aktif cisminin karıştırılması gibi benzer yöntemlerle oluşturulabilir.

Nanoemülsiyonlar : Mikroemülsiyonlarla Karşılaştırılması

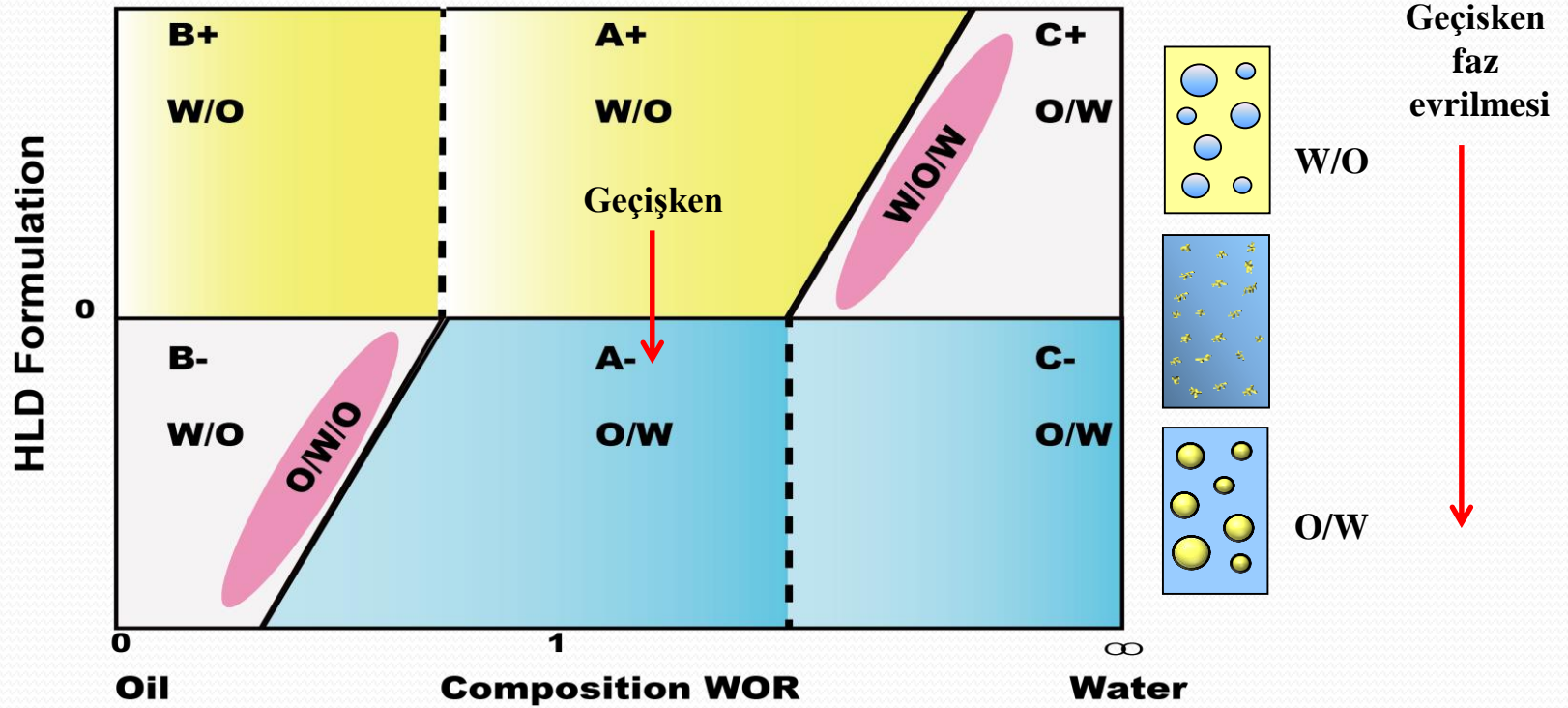
Nanoemülsiyon Oluşumu

Mikroemülsiyon Oluşumu

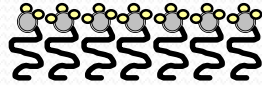
Mikroemülsiyon ve nanoemülsiyon sistemlerinin serbest enerjisinin faz ayrılmış duruma göre şematik diyagramı. İki durum bir aktivasyon enerjisi ΔG^* ile ayrılır.

Düşük Yoğunluklu Yöntemler : Faz Evirme Sıcaklığı (PIT) Yöntemi

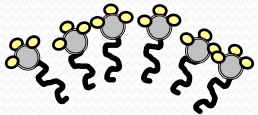
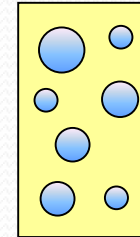
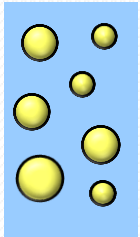
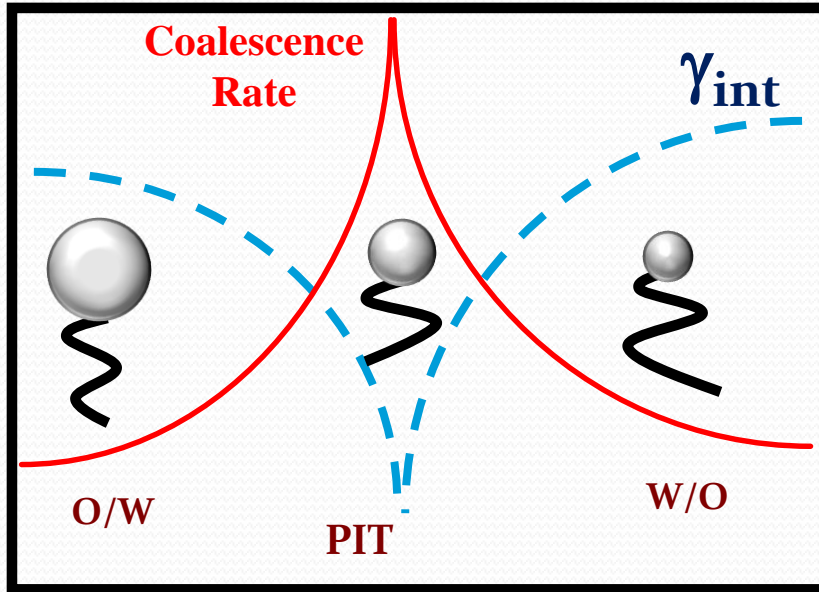

Düşük Yoğunluklu Yöntemler : Faz Evirme Sıcaklığı (PIT)

Bicontinuous
Microemulsion

nanoemülsiyonlar oluşturmak için
kullanılabilir

Temperature

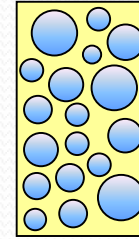
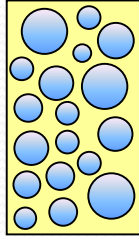
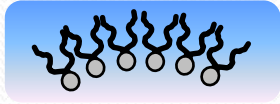
Artan sıcaklıkla kafa grubu dehidrasyonu

Nanoemülsiyon Oluşumu : Düşük Yoğunluklu Yöntemler (PIT)

W/O emülsiyonu

W/O emülsiyonu

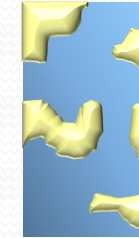
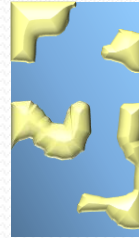

PIT + 15 °C

PIT

**Bicontinuous
microemulsion**

Soğutma

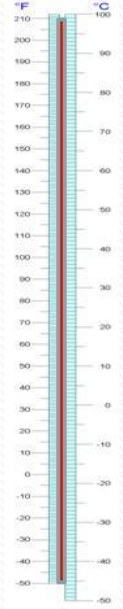
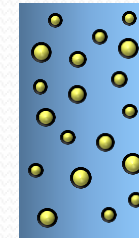
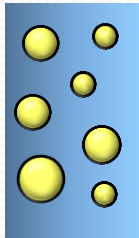
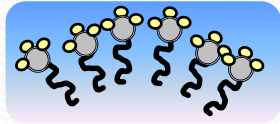

Isıtma

PIT - 30 °C

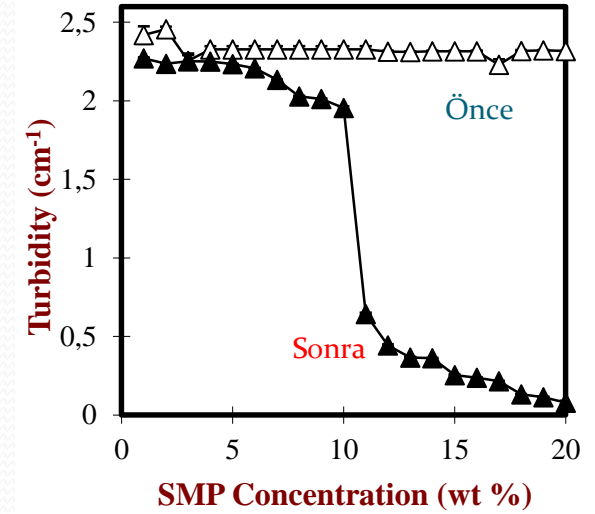
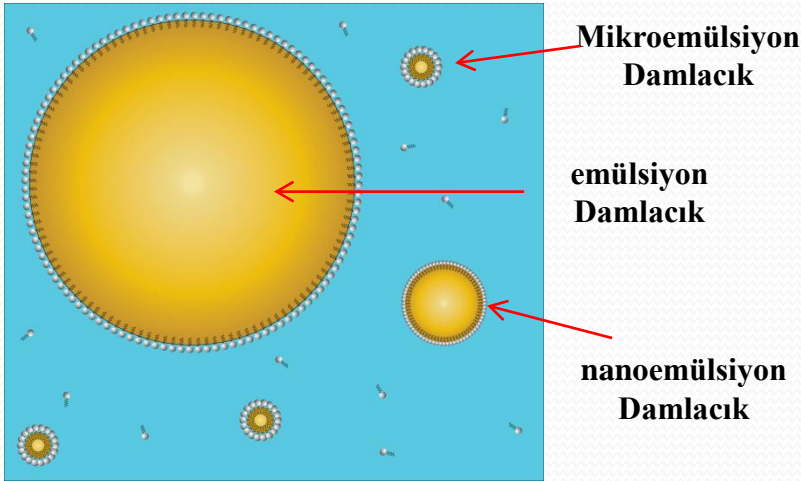
O/W emülsiyonu

Nanoemülsiyon

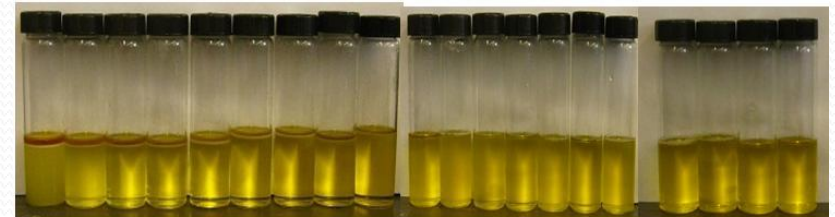
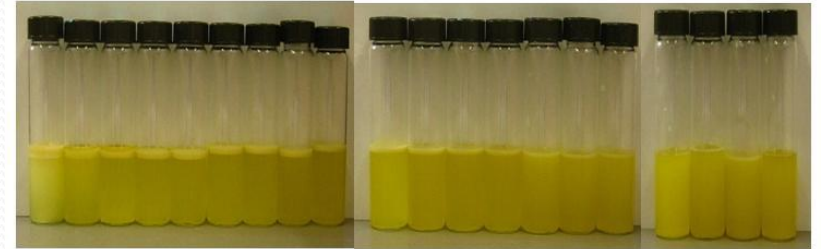

İnversiyon sonrası   İnversiyon öncesi

Emülsiyonlar, Mikroemülsiyonlar ve Nanoemülsiyonlar

Before Heating: Samples were just mixed

After Heating: Samples were mixed, then heated

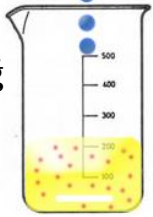
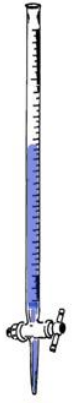
10% limon yağı

SMP Concentration: 1 to 20 wt% in 1 wt% increments

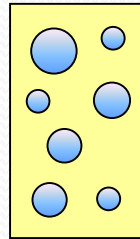
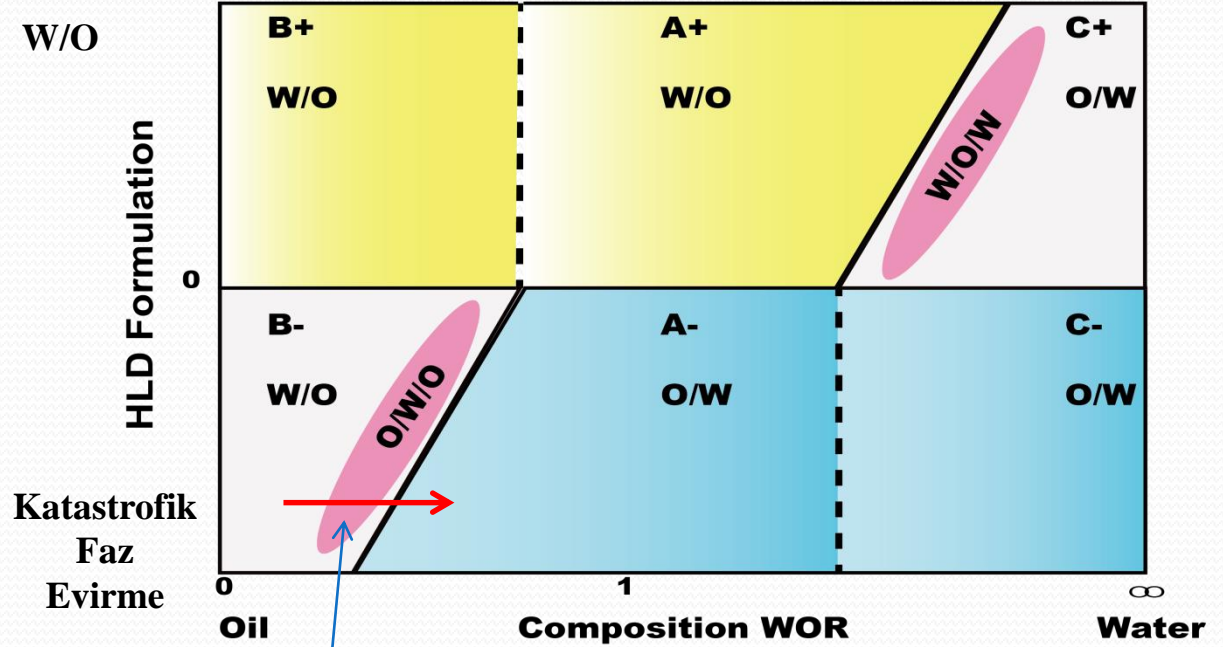
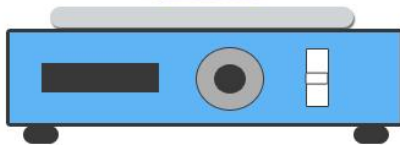
Düşük Yoğunluklu Yöntemler : Emülsiyon Faz Evirme (EIP)

Katastrofik faz evirme

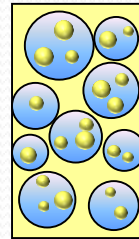
Sulu Çözelti

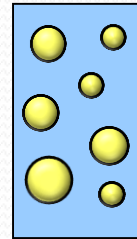
Sürfaktan & Yağ

W/O

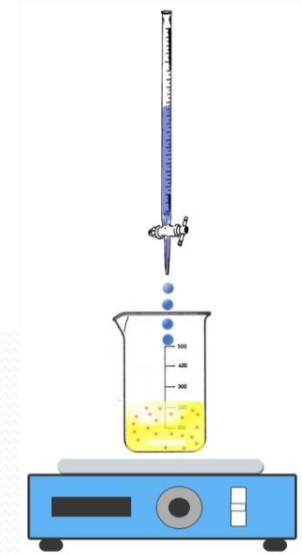
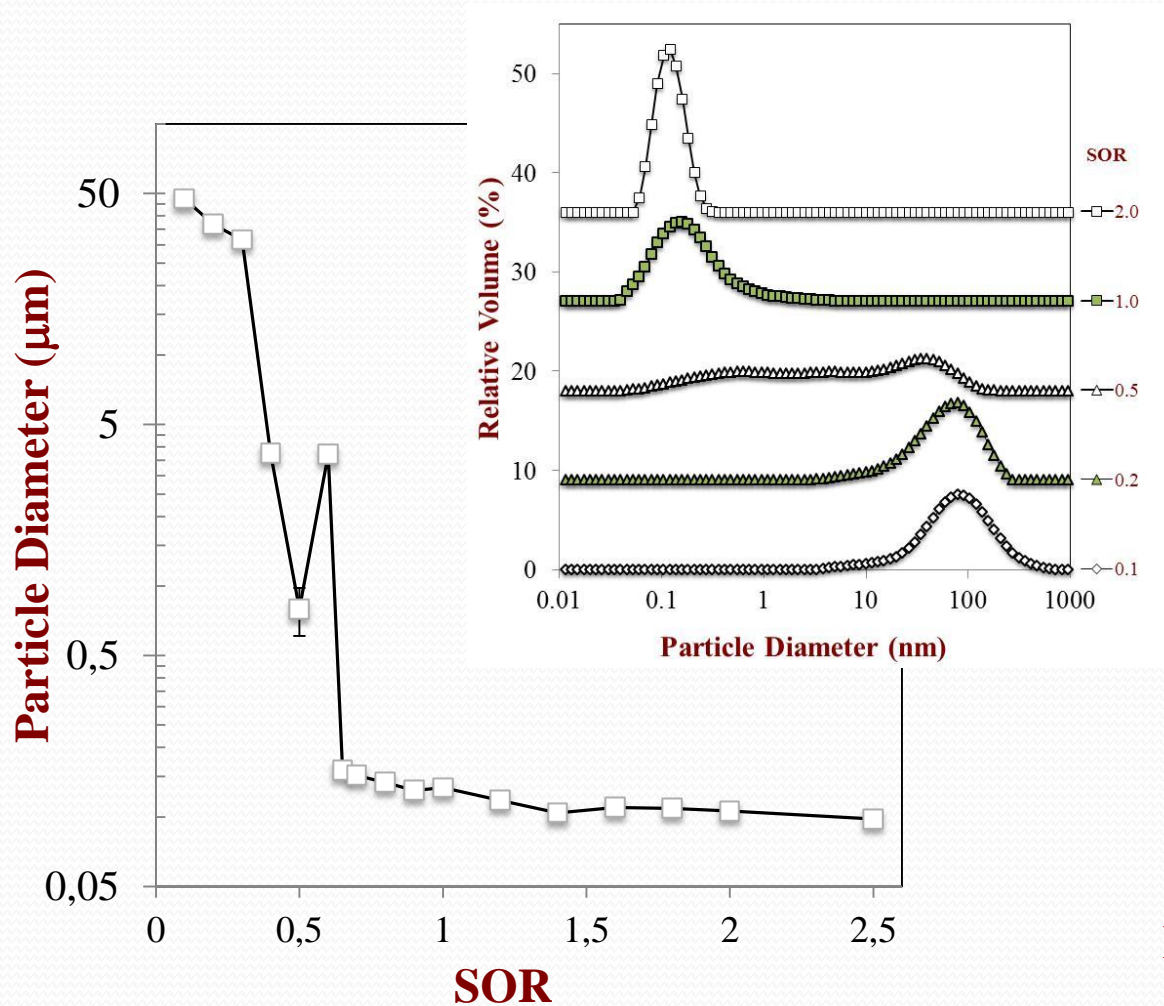
O/W/O

O/W

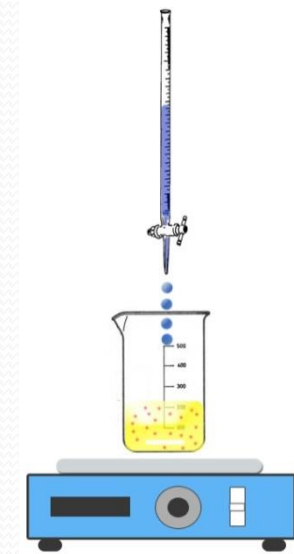
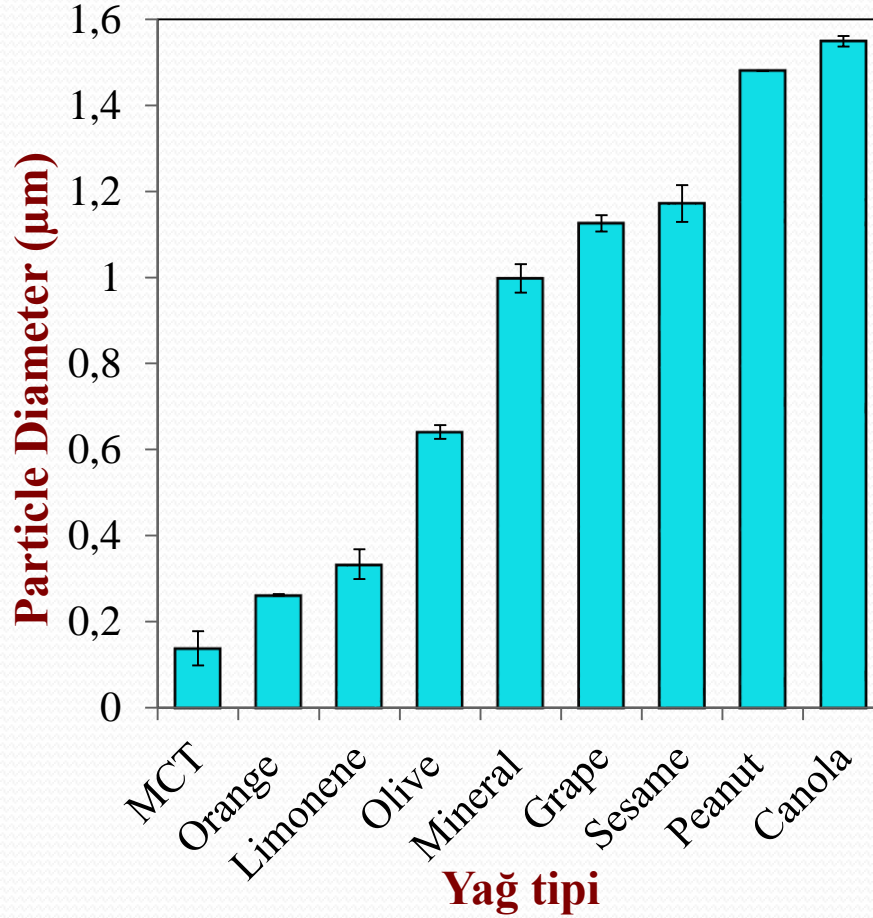

Düşük Yoğunluklu Yöntemler : Emülsiyon Faz Evirme (EIP)

MCT + Tween 80

Düşük Yoğunluklu Yöntemler : Emülsiyon Faz Evirme (EIP)

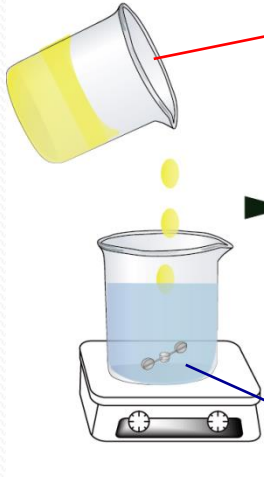

Etkileyen faktörler:

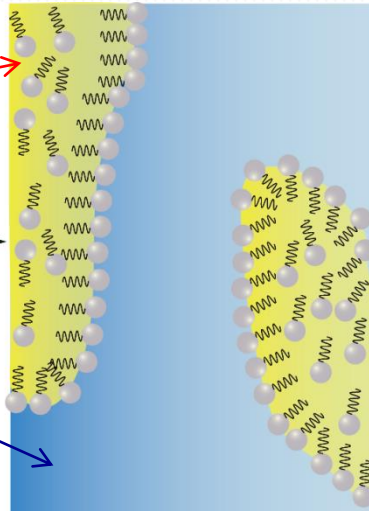
- Yağ tipi
- Sürfaktan tipi
- Sürfaktan yeri

Spontan Emülsiyonlaştırma

Sümfaktan & Yağ

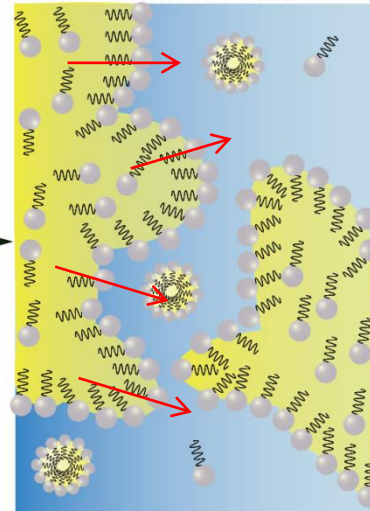

Sulu Çözelti

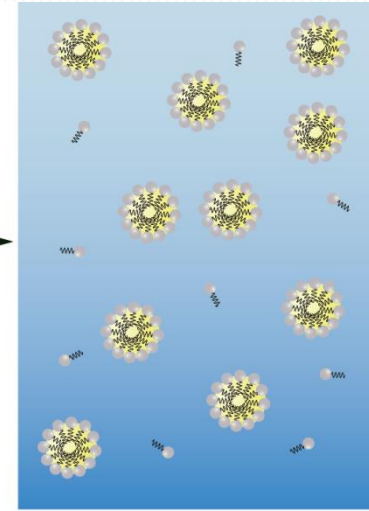

Başlangıç sistemi

Nano damlacıkları oluşur

Sümfaktan su fazına geçer

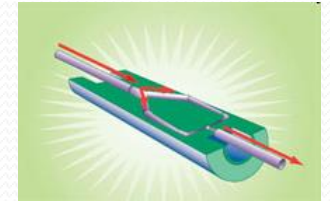
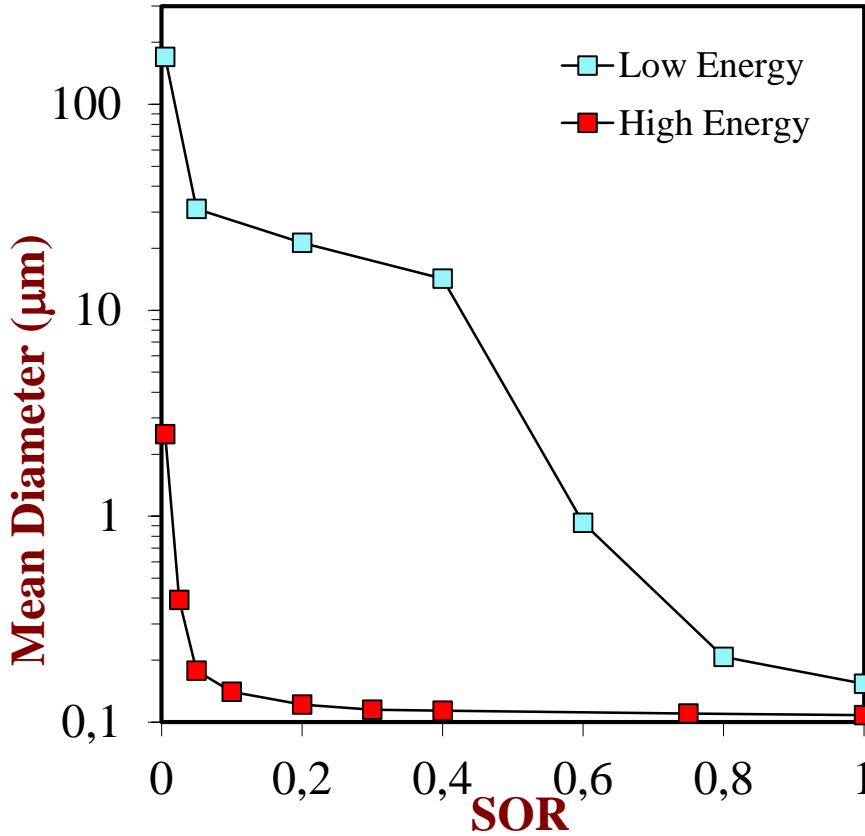

O/W Nanoemülsiyon

Kendiliğinden emülsifikasyon için önerilen mekanizmanın şematik gösterimi: suda dağılılabilen bir emülgatör içeren bir yağ fazı bir sulu faz ile karıştırıldığında, yağ damlacıkları kendiliğinden oluşur

Düşük ve Yüksek Yoğunluklu Yöntemler : Mikroakışkanlaştırıcıya Karşı Emülsiyon Faz evirme (EIP)

Düşük enerji yöntemleri kullanılarak küçük damlacıklar oluşabilir, ancak...

- Yüksek yüzey aktif madde konsantrasyonları gerekir

Gıdalarda Nanoemülsiyonlar : Potansiyel Sınırlamalar

Ostwald Olgunlaşmasına Yüksek Duyarlılık :

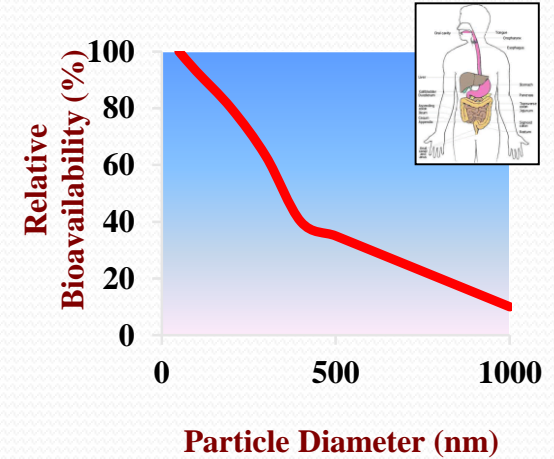
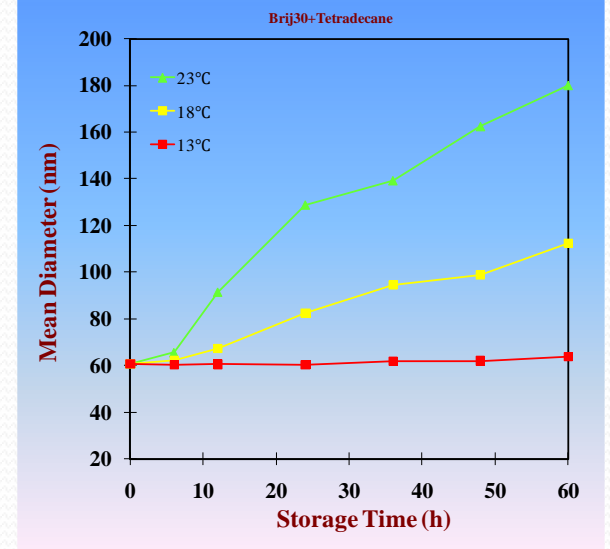
- Moleküler difüzyona bağlı damlacık büyümesi
- Yüksek oranda apolar malzeme eklenmesi

Birleşmeye Yüksek Duyarlılık (PIT):

- PIT yönteminde kullanılan sürfaktanlar birleşmeye karşı hassastır
- Depolama koşulları kontrol edilmeli veya emülsiyon oluşumundan sürfaktan tipi değiştirilmeli

Lipofilik Bileşenlerin Değişen Biyoyararlılığı :

- Doz-cevap eğrilerinin değişmesi
- Potansiyel toksisite

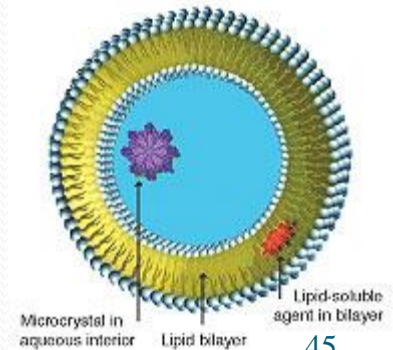
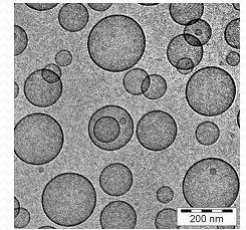
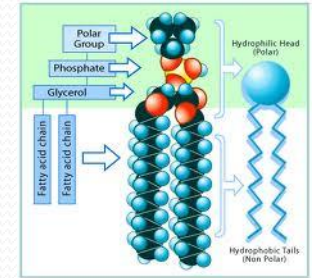

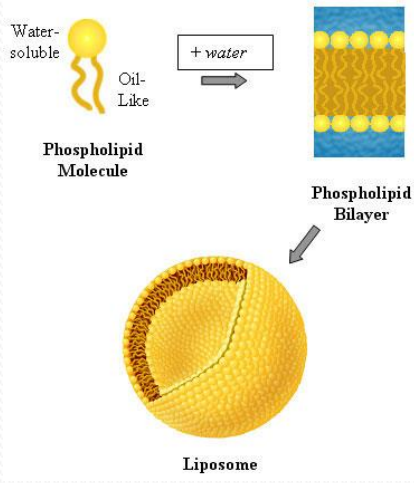
Lipozomlar : Sürfaktan Bazlı Dağıtım Sistemleri

• Özellikler

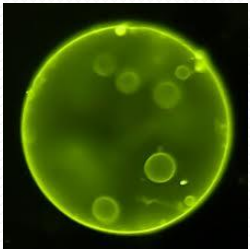
- Lipozomlar, su, sürfaktan ve bazen de yağdan oluşan termodinamik açıdan kararsız sistemlerdir
- Hücre zarlarını taklit eden sürfaktanların (genellikle fosfolipitler) bir veya daha fazla çift katmanından oluşur.
- Parçacıklar, lipofilik sürfaktan kuyrukları, iki tabakalı bir noktada birbirlerine doğru (sudan uzak) geçeceği şekilde düzenlenirken, hidrofilik kafa grupları diğer kafa gruplarıyla veya suyla temas halindedir.
- Lipozomlar, lipofilik veya hidrofilik aktif maddeleri içerebilirler
- Lipozomlar partikül boyutlarına bağlı olarak şeffaf, hafif bulutlu veya opak olabilir.

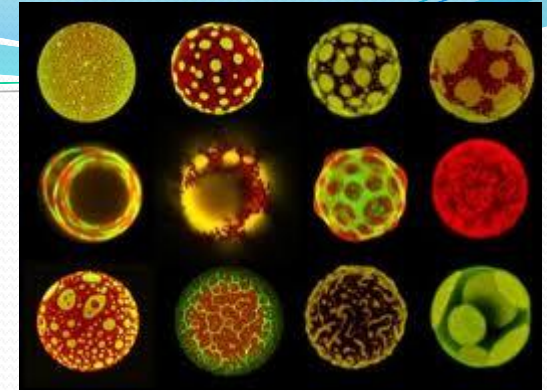
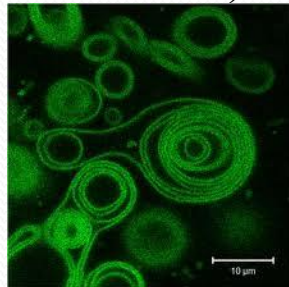
Lipozomlar : Yapı

Uni-lamellar
(tek katmanlı)

Multi-lamellar
(çok katmanlı)

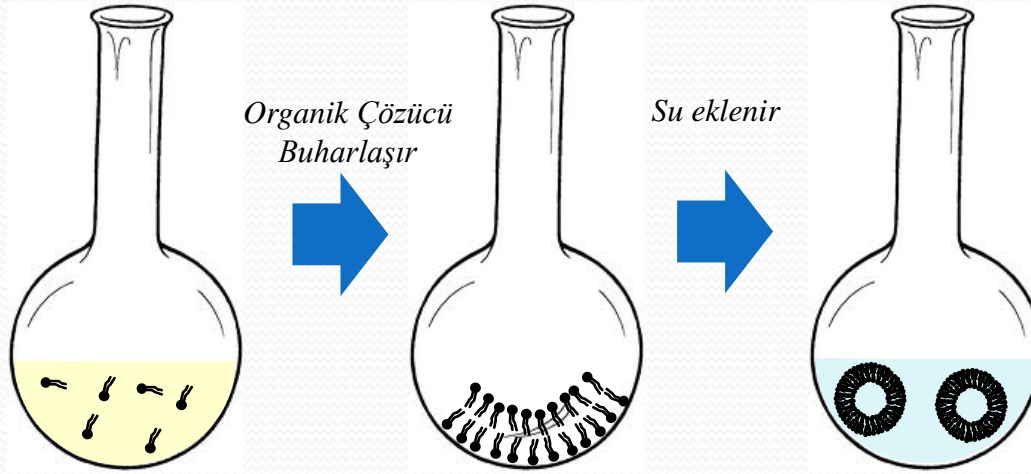

Lipozom özellikleri kontrol edilebilir:

- 1. Boyut** – şu şekilde karakterize edilebilirler
  1. Küçük (S) <100 nm
  2. Orta (M) 100 - 1000 nm
  3. Büyük (L) 1-10 μm
  4. Dev (G) > 10 μm
- 2. Yapı** – bir çift katmanlı (tek lamel, U) veya birçok çift katlı (çoklu lamel, M) olabilirler
- 3. Elektriksel yük** – Kullanılan yüzey aktif bileşenlere bağlı olarak veya başka bir malzemeyle kaplıysa (örneğin, biyopolimer) pozitif, nötr veya negatif olabilir

Lipozomlar : Hazırlama Yöntemleri

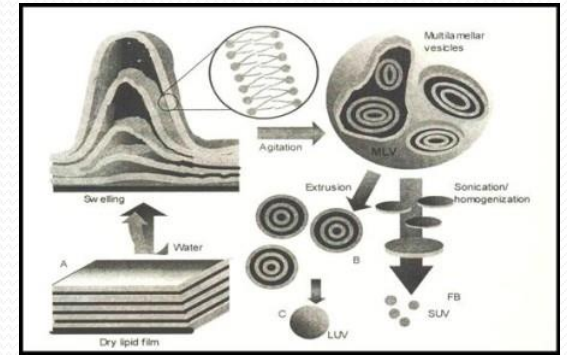
Solvent Buharlaştırma Yöntemi

Organik Çözücü +
Fosfolipitler

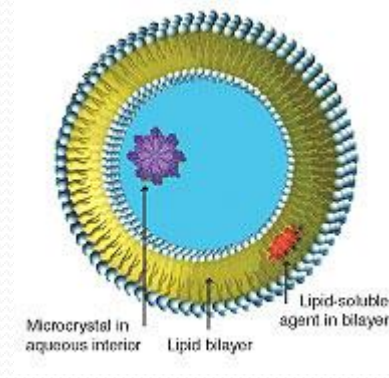
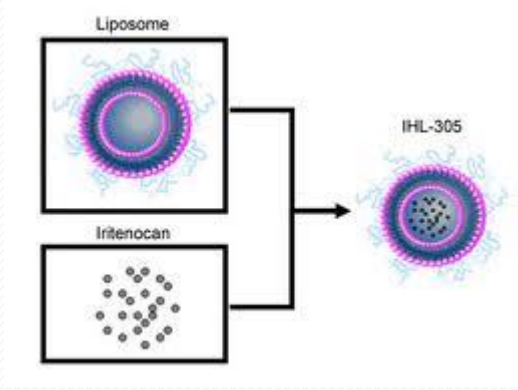
Çiftkatmanlı
fosfolipitler

Su +
Lipozomlar

Lipozomlar, çeşitli farklı yöntemler kullanılarak oluşturulabilir. İki yaygın yöntem;
- Çözücü Buharlaştırma Yöntemi : organik çözücü ve fosfolipidleri karıştırılır, çözücü buharlaştırılır, daha sonra su eklenir
-homojenizasyon

Lipozomlar: Enkapsülasyon

-çok kararsız yapılar
-zor üretilen yapılar

• Uygulamalar

- Polar ve Non-polar bileşenler
- Peynir Olgunlaşmasını Hızlandırmak İçin Lipozomlardaki Proteinazlar
  - Enzim inaktivasyonu yavaşlatılabilir ve olgunlaşma hızlandırılabilir

Lipozomlar : Avantajlar & dezavantajlar

• Avantajlar

- Hem suda çözünür hem de yağda çözünür bileşenler kapsüllenebilir
- Suda çözülebilen bileşenlerin olumsuz etkilerini önleyebilir, *örneğin* kimyasal reaksiyonlar, acı tat

• Dezavantajlar

- Oldukça fazla miktarda fosfolipit gerekir
- Suda çözünür bileşenler için düşük yükleme verimliliği
- Çevresel koşullara kararsız, *örneğin*, pH, I, T

